

Lise Nørr (LFST)

Fra: Lars Bo Pedersen <lbp@christmastree.dk>
Sendt: 30. november 2018 11:00
Til: Miljø- og Biodiversitet (LFST)
Cc: Claus Jerram Christensen
Emne: Kommentar til høringsforslag om gødskningsloven

Kommentar til "Forslag til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag (gødskningsloven)."

Brancheforeningen Danske Juletræer har følgende bemærkning til lovforslaget:

Der findes adskillige mindre professionelle juletræsproducenter og specialplanteskoler med et virksomhedsareal mellem 0,5 og 5 ha i landbrugsmæssig drift, og som udgør over 20 % af branchens producenter. Disse tilgodeses ikke af det fremsendte lovforslag. Danske Juletræer anmoder derfor om at den nedre arealgrænse for virksomheder omfattet af en kvælstofnorm eller en retningsgivende fosfor norm sænkes fra 5 ha til 0,5 ha i paragraf 6 for at imødekomme denne betydelige gruppe af producenter.

Med venlig hilsen Lars Bo Pedersen/Claus Jerram Christensen.

--

Venlig hilsen

Chefkonsulent Lars Bo Pedersen
Danske Juletræer
- træer & grønt
www.christmastree.dk
Blokken 15
DK-3460 Birkerød
Mob.: +45 2673 4266

Navn På Modtager

miljobio@lbst.dk

Sendt pr e-mail dags dato

Fredericia, d. 13.12.2018

J.nr. 18-0162-000023

Vedr: Landbrugsstyrelens udkast til forslag til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag.

7760 Kommentarer fra Emineral a/s

Emineral er tilfreds med at blive hørt i denne sag der kan have stor betydning for branchens handlemuligheder. Det skal bemærkes at Emineral varetager afsætning af alle bioasker fra de danske kraft- og kraftvarmeselskaber, der bl.a. fyrer med biobrændsler.

Emineral har forståelse for behovet for at flytte gødningsregnskabet fra husdyrbrugloven til gødningsloven for at samordne opgørelsen af fosfor og kvælstof gødning til landbrugets anvendelse af supplerende gødning.

Generelle bemærkninger:

1. Der er i teksten et ønske om at indregne den mængde forfor og kvælstof der tilføres jordene med bl.a. bioasker der indtil videre ikke har indgået i regnskabet af gødningsstoffer. Emineral har forståelse for dette, og har derfor ikke umiddelbart yderligere bemærkninger til dette.
2. Imidlertid mener Emineral at der burde tages hensyn til at et landbrugs alternativ til at aflevere halm til brændsel er at nedmulde halm, hvad der ikke i sig selv vil give anledning til en specifik begrænsning i anvendelsen af især fosforgødning. Ved anvendelse til forbrænding fjernes der en vis mængde fosfor, der genfindes i halmasken. Den fosformængde skal nu i medfør af den nye tekst indregnes i det samlede fosforregnskab. Emineral ville derfor foreslå at der indføres et toptillæg i fosformængden, der kan tilføres som bioaske, når halm fra en given mark anvendes til energiformål. I praksis er det muligt at Eminerals forslag skal forvaltes som et fradrag i jordens fosformængde.
3. Det kan undre at der i det nye tekstforslag arbejdes med at supplere aske fra forbrændt husdyrgødning i lighed med aske produceret i henhold til Bioaskebekendtgørelsen. Så vidt Emineral er orienteret produceres der ikke i dag aske fra forbrændt husdyrgødning, og de mængder der potentielt kunne tilføres, må være uhyre små – om overhovedet. Denne undren skal ses på baggrund af at potentielt store mængder bioaske fra afbrænding af andre brændsler end træ og halm, således som det er begrænset af Bioaskebekendtgørelsen, ikke tænkes inddraget og derfor ikke på det foreliggende grundlag kan bruges i dansk land- eller skovbrug.

Specifikke bemærkninger:

1. Med henvisning til lovforslagets §37 kan ministeren fastsætte nærmere regler for fx bioaske. Skal det fx kunne forstås sådan at ministeren vil kunne godkende bioasker der stammer fra forbrænding af andet end træ og halm fra fx kraftvarme- og varmeværker? Det kunne muligvis imødekomme Eminerals ønske om at kunne finde anvendelse for aske der stammer fra andet end brugen af træ og halm på energiværkerne.
2. Som en konsekvens af Eminerals ønsker om at kunne nyttiggøre bioaske fra andre brændsler end træ og halm som omfattet af den nuværende Bioaskebekendtgørelse anmoder Emineral om at §5d i "Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v." nr 1020 af 6.juli 2018 ikke slettes som forslået i det foreliggende lovudkast. Der vil herefter være en mulighed for at Emineral kan indstille til ministeren at sådanne andre bioasker kan benyttes til gødningsformål i Danmark efter den nye lov.

Med venlig hilsen

Birgitte Primdal Dam

Adm. direktør

Dato 17. december 2018

J.nr. 18-0162-000023

Til
Landbrugsstyrelsen

Sendt til:
Miljobio@lbst.dk

Hørings svar "Lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag" (J.nr. 18-0162-000023)

Brancheforeningen Genanvend Biomasse (GB) takker for muligheden for at give høringssvar til "Lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag".

Genanvend Biomasse har rundsendt høring materialet fra Landbrugsstyrelsen til relevante medlemmer i vores medlemskreds for input.

Det nærværende høringssvar er en opsamling på de kommentarer og bemærkninger, der er indkommet.

Genanvend Biomasse ønsker med følgende høringssvar at komme med input til at sikre optimal brug af bioaske, når den nye lovgivning træder i kraft.

I udkastet er der nogle forhold, som vi finder uklare – håber dette vil blive præciseret i den endelige bekendtgørelse:

Skal skovejere uden agerjord fremover tilmeldes Register for gødningsregnskab?

Det fremgår af lovforslaget, at fosfor fra bioaske fremover også skal indgå i fosforlofterne og dermed indregnes i gødningsregnskabet. Det åbner spørgsmålet om hvorvidt en skovejere – som alene har almindelig skov (ikke juletræer) – og som ønsker at modtage f.eks. træaske fra et kraftværk fremover skal tilmeldes registeret for gødningsregnskaber for retmæssigt at kunne modtage bioasken? Vil det være et krav når der modtages P-gødning – eller er det kun bedrifter med et kvælstofforbrug, der skal være tilmeldt? Håber på en præcisering af dette.

Er det et problem, at der ikke er en N- og P-norm for almindelig skovdrift (kode 580)?

Der er en øget opmærksomhed for skovejere for at tilbageføre de næringsstoffer til skoven, som fjernes i forbindelse med salg af f.eks. flis. I "Vejledning om gødsknings- og harmoniregler" fremgår det, at kode 580 "Skovdrift, alm." ikke har en norm for N og P. Hvis skovejere alene har skov, er det i givet fald muligt at modtage træaske i skoven? Skal der i dette tilfælde udarbejdes et gødningsregnskab? Håber dette kan blive præciseret.

Bundfradrag i forbindelse med levering af biomasse og modtagelse af biomasse

Det er i alles interesse at fastholde motivationen og interessen hos landmænd og skovejere til at levere biomasse til kraftværkerne (halm og flis). Da der lægges op til at asken fremover skal indgå i gødningsregnskabet bør det sikres, at leverandører af biomasse ikke bliver straffet i forhold til deres kollegaer, som "bare" nedmulder halmen, eller ikke fjerner træ fra skovene. I værste tilfælde vil leverandører af biomasser – som samtidig modtager bioaske retur – blive belastet i deres gødningsregnskab. Genanvend Biomasse opfordrer derfor til, at der for leverandører af biomasser indføres et bundfradrag, der modsvarer de næringsstoffer, som fjernes ved salg af biomasse til kraftværker. Dette vil sikre en fortsat interesse for at være biomasseleverandør.

Harmonisering med Bioaskebekendtgørelsen

Afslutningsvis vil Genanvend Biomasse opfordre til, at der snarest sker en harmonisering med den eksisterende Bioaskebekendtgørelse, således at det er klart, hvorledes reglerne vedr. næringsstoffer er for bioaske.

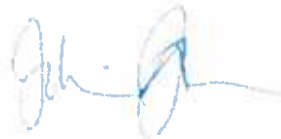
Genanvend Biomasse håber, at høringssvaret vil blive brugt konstruktivt - og vi stiller os naturligvis også til rådighed for en yderligere dialog om dette.

Vi forbeholder os ligeledes ret til at vende tilbage med yderligere information, hvis vi finder behov herfor.

På Brancheforeningens vegne og med venlig hilsen

Sune Aagot Sckerl,
Formand for Genanvend Biomasse

Julie Lykke Jacobsen
Sekretariatsleder Genanvend Biomasse

HedeDanmarks høringssvar til udkast til forslag til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag (gødskningsloven)

Landbrugsstyrelsen har udsendt udkast til forslag til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag (gødskningsloven), med høringssvar den 18. dec. 2018. HedeDanmark ønsker med følgende høringssvar at komme med input til at sikre at bruge af bioasken i form af træbioaske spredt i skov, også bliver muligt når den nye lovgivning træder i kraft.

Spredning af træbiomasse i danske skovbrug

I HedeDanmark har vi igennem de sidste par år arbejdet på at muliggøre recirkulering af flisasken tilbage til skoven, noget som ikke tidligere har fundet sted i større stil. Det giver overordnet rigtig god mening at træflisen recirkuleres tilbage til skoven. På den måde kan vi sikre at der er balance mellem udtag og input af næringsstoffer og derved sikre at dyrkningsgrundlaget i skoven bevares til fremtidig produktion af bæredygtig biomasse. I dag er det derfor muligt at recirkulere asken med næringsstofferne tilbage til skoven.

Med den kommende ændring, hvor fosfor i bioasken skal reguleres via lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag (gødskningsloven), ser HedeDanmark en række udfordringer, samt uafklarede forhold der i yderste konsekvens kan betyde, at træasken ikke vil blive recirkuleret tilbage til skoven.

I nedenstående beskriver vi kort de forhold (1-4), hvor vi ser en potentiel problematik eller uafklarethed.

1. Falder skovbrug ind under lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag (gødskningsloven)

Overordnet er det uklart for os, hvorvidt den nye lov betyder at spredning af træbioaske i skov, falder ind under den nye lov.

- a. Betyder det derfor at alle skovejere der ønske at sprede træbioaske i deres skov skal tilmeldes gødningsregistreret?

Under §5 stk. 2 står at skovbrug medtages, hvis der er fastsat en kvælstofnorm iflg. §13 eller en retningsgivende fosfornorm iflg. §5 stk. 6, på 10 ha eller derover. I *vejledning om gødsknings- og harmoniregler, planperioden 1. august 2018 til 31. juli 2019, side 141*, er listet kvælstofnormer og retningsgivende normer for fosfor og kalium for trækultur.

- b. Afgrøde kode 580, Skovdrift, alm, har ikke nogen retningsgivende fosfornorm, betyder det jfr. ovenstående, at det ikke er tilladt at sprede bioaske i skov?

Generelt finder HedeDanmark det meget mærkeligt og decideret uhensigtsmæssigt at bæredygtig skovdrift (589) og bæredygtig skovdrift i Natura 2000-område (590) har tildelt en fosfornorm og alm. skovdrift ikke har nogen fosfornorm.

- c. Generelt ønsker HedeDanmark en klar definition af afgrøde koderne 580, 589, 590

Hvis vi antager at alm. skovdrift (580) dækker over hovedparten af det danske skovareal, hvor der foregår produktion og dermed også de arealer, hvor spredning af træbioaske vil være relevant, er det meget uhensigtsmæssigt at præcis på disse arealer er der ikke tildelt en fosfornorm.

- d. HedeDanmark foreslår derfor at arealer med alm. skovdrift (580) tildeles en retningsgivende fosfor og kalium norm.

2. Gødningsregistret

Skovejere der kun ejer skov, er i dag ikke tilmeldt gødningsregisteret, medmindre de har juletræer på deres ejendom. Det skyldes, at der ikke er tradition for gødske i dansk skovbrug. Hvis ovenstående derfor betyder at en skovejere, der ønsker at sprede træbioaske i sin skov skal tilmeldes gødningsregisteret, vil det medføre en yderligere omkostning for ejeren i forhold til den nuværende lovgivning. HedeDanmark vurderer, at det for nogen, især de mindre skovejere, kan få den konsekvens, at de ikke ønsker at modtage træbioasken retur, da omkostningen hertil bliver for høj.

Derudover mangler der synkronisering mellem gødningsloven og bioaskebekendtgørelsen. Iflg. bioaskebekendtgørelsen er det tilladt at sprede 3 tons aske 3 gange over 75 år.

- e. Betyder det, at en skovejere skal være tilmeldt gødningsregisteret i alle 75 år, eller skal skovejeren melde sig til de år der spredes træbioaske og fra de resterende år?

3. Bundfradrag for træbioaske

På workshoppen afholdt den 5. okt. 2018 om bioaske og aske fra forbrændt husdyrgødning, var der generel opbakning til, at der bør indføres et bundfradrag for halmasken. Det vil give mulighed for, at der kan tilføres en vis mængde halmaske til landbrugsjorden uden, at det indgår i jordbrugsvirksomhedens fosforregnskab, da den mængde halmaske blot svare til at nedmulde hamlen, hvilke ikke indgår i fosforregnskabet.

- f. På samme måde anbefaler HedeDanmark, at man indføre et bundfradrag for træbioaske, så det bliver muligt at tilføre en vis mængde træaske tilbage til skoven uden, at det indgår i jordbrugsvirksomhedens fosforregnskab, og derved ikke nødvendigt at registrere i gødningsregnskabet. Den mængde træbioaske vil blot svare til at træbiomassen (flisen) bliver liggende i skoven og formuldes.

4. Arealstørrelse

I dag er det tilladt iflg. bioaskebekendtgørelse at tilføre 30 kg fosfor pr. ha pr. år, med mulighed for at beregne doseringen, som et gennemsnit over 3 år. Dette betyder at reguleringen er den samme for en skovejere der har en stor ejendom, som for en skovejere med en mindre ejendom.

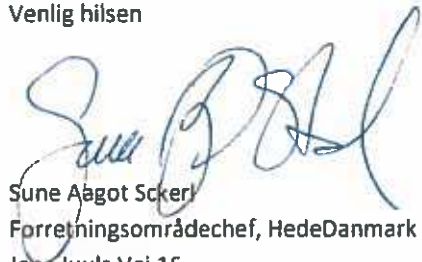
Med den nye lovgivning, kan vi frygte, at der vil komme en favorisering af store ejendomme, idet fosforloftet beregnes, som et gennemsnit over en samlet bedrift det enkelte år.

- g. HedeDanmark finder det ikke hensigtsmæssigt at muligheden for at sprede træbioaske og dermed sikre en bæredygtig træproduktion begrænses til primært de store ejendomme, hvorfor vi foreslår denne begrænsning undladt.

HedeDanmark håber at de fremsendte kommentar, forslag og spørgsmål kan medvirke til at det videre arbejde med at implementere den nye gødsninglov bliver så klart, som muligt i forhold til muligheder ved anvendelse af træbio-
aske i skov.

Hvis der på baggrund af ovenstående skulle være yderligere spørgsmål eller behov for afklaring omkring det beskrevet hjælper vi naturligvis meget gerne. I kan kontakte Miljøfaglig konsulent Erik E. Olesen (eoo@hededanmark.dk) +45 21
79 89 29

Venlig hilsen

Sune Aagot Sckeri
Forretningsområdechef, HedeDanmark a/s
Jens Juuls Vej 16
8260 Viby J
2372 12 66
saa@hededanmark.dk

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen
Miljø & Biodiversitet
miljobio@lbst.dk

**DANMARKS
JÆGERFORBUND**

Danmarks Jægerforbund
Molsvej 34
8410 Rønde

Tlf. + 45 88 88 75 00

post@jaegerne.dk

CRV-nr. 15 79 61 46

Vedr.: Høring over udkast til forslag til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag (gødskningsloven). J.nr. 18-0162-000023

17. december 2018

Landbrugsstyrelsen har den 14. november 2018 udsendt udkast til nærværende lovforslag i offentlig høring, og i denne forbindelse ønsker Danmarks Jægerforbund at give følgende bemærkninger:

Danmarks Jægerforbund møder jævnligt bla. gennem markvildtindsatsen landmænd, der udtaler, at kravet om at fradrage arealer med vildt- og bivenlige tiltag når markens gødningskvote skal beregnes er en fordyrende barriere for, at de udlægger arealer med vildt- og bivenlige tiltag. Danmarks Jægerforbund har mange gange tidligere fremsat forslag om en bagatelgrænse for dette krav, hvilket ikke er blevet imødekommet, til trods for flere tidligere Fødevareministres løfte om en bagatelgrænse.

For at lette landbrugets administrative byrde i forbindelse med etablering af vildt- og bivenlige tiltag, foreslår Danmarks Jægerforbund som et midlertidigt alternativ til en bagatelgrænse, at landmænd ved opgørelse af bedriftens samlede gødningskvote, blot skal indtaste det samlede areal med vildt- og bivenlige tiltag, hvorefter bedriftens gødningskvote reduceres forholdsmæssigt efter hvor mange procent de vildt- og bivenlige tiltag udgør af bedriftens areal med gødningskvote.

Som nævnt i tidligere høringssvar bekymrer det fortsat Danmarks Jægerforbund, at efterafgrøder må destrueres og nedpløjes fra den 20. oktober. Til trods for, at der på dette tidspunkt stadig kan være vækst i efterafgrøderne. Når der indføres virkemidler som efterafgrøder, bør det sikres at sådanne virkemidler leverer den størst mulige multifunktionelle effekt for samfundet. Derfor kan det undre, at lovgivningen ikke tager højde for, at efterafgrøder også skal have maksimal effekt på biodiversitet og vildtets fødegrundlag.

Danmarks Jægerforbund foreslår, at efterafgrøder tidligst må destrueres efter 1. februar, da de henover vinteren kan give både dækning og føde til vildtet. Danmarks Jægerforbund mener desuden, at gældende frist for destruktion af efterafgrøder i majs bør fastholdes.

Danmarks Jægerforbund er generelt positive overfor implementering af målrettet regulering for at sikre miljøtilstanden i kyst- og grundvand. Det er grundlæggende fornuftigt, at regulere målrettet, hvor der er behov for en kvælstofreducerende indsats. Fremfor at lave generel regulering af landbrugserhvervet, til trods for at nogle landbrug kommer til at levere en større indsats end andre.

I nogle egne af landet vil der blive et meget stort samlet krav om efterafgrøder, med både målrettede, pligtige, husdyr og MFO efterafgrøder. Hvilket betyder, at flere landbrug formentligt kommer til at benytte sig mere af alternativerne til efterafgrøderne for at få markplan og sædskifte til at gå op. Her kan f.eks. braklægning og markbræmmer være et godt alternativ, der også kan være med til at skabe flere levesteder i landbrugslandet.

Landbrugsstyrelsen og Danmarks Jægerforbund har i de senere år arbejdet målrettet på at skabe gode alternativer til MFO efterafgrøderne, så som MFO markbræmmer samt blomster og bestøverbrak. Det bekymrer dog Danmarks Jægerforbund, at der ikke er de samme gode muligheder for alternativer til målrettede, pligtige og husdyrefterafgrøder. Danmarks Jægerforbund frygter, at landmænd, der rammes meget hårdt af kravet om flere efterafgrøder, ikke længere har plads til at opfylde sin MFO med vildt- og bivenlige alternativer til efterafgrøder. Dermed skabes en situation, hvor slåningsbrak bliver den eneste reelle brakmulighed, som alternativ til efterafgrøder for landbruget. Og landbrugets muligheder for at skabe flere vildt- og bivenlige levesteder i landbrugslandet vil i praksis blive forringet.

Danmarks Jægerforbund undrer sig over, at tiltag som f.eks. bestøverbrak der etableres i april måned, og har plantedække frem til næste forår, ikke tæller med som et alternativ til alle typer efterafgrøder.

Danmarks Jægerforbund foreslår derfor at blomsterbrak, bestøverbrak og markbræmmer også kan bruges som alternativer til målrettede, pligtige og husdyrefterafgrøder på linje med slåningsbrak. Således at Landbrugsstyrelsen også efter fuld implementering af den målrettede regulering sikrer landbruget et reelt udbud af varierede virkemidler, som udover at reducere kvælstofudledning også kommer insekter, fugle og pattedyr til gode.

Spørgsmål vedrørende høringssvaret eller ved behov for uddybende kommentarer, bedes rettet til Vildt- og naturkonsulent Jakob Bergmann Nielsen, Afd. For Rådgivning og Uddannelse. Telefon: 81 88 24 46. Mail: jbn@jaegerne.dk

Venlig hilsen
Danmarks Jægerforbund

Claus Lind Christensen
Formand

Direkte tlf. + 45 27 80 28 55
E-mail clc@jaegerne.dk

Landbrugsstyrelsen
Morten Gudmann Christensen
moguch@lbst.dk

Hørings svar til udkast om ny gødskningslov

Simon Skov og Morten Ingerslev har i mange år forsket i anvendelse af træ-bioaske som kompensation for udtag af næringsstoffer fra skove. Vi læser det nye udkast med bekymring.

Det er dokumenteret, at anvendelsen af bioaske i skove er en miljøvenlig mulighed for at opnå en bæredygtig skovdrift. Skovloven kræver en opretholdelse af skovjordens næringsstofniveau, kaldes dyrkningsgrundlaget, hvilket opnås med spredning af træ-bioaske jf. reglerne i Bioaskebekendtgørelsen.

Det er absolut påkrævet, at træ-afgrødens lange omdrift, bliver indarbejdet i regelsættet.

Doseringskravene kan ikke udarbejdes på basis af en årlig gennemsnitsdosering på ejendomsniveau. Ejendomsretten er ikke egnet som reguleringsmekanisme, idet en stor del af danske skovejere kun ejer meget små skovarealer. Doseringen af aske reguleres i dag med tre spredninger pr 75 år, dog mindst 10 år mellem hver spredning. Fosfor er reguleres særskilt med en begrænset tre-årsdosering. En skala på fx 75 og 10 år bør indføres i den nye lovgivning.

Det synes umiddelbart som om den administrative byrde for (små) skovejere er meget stor i forhold til den begrænsede mængde fosfor, som træ-bioaske indeholder. I dag må der maksimalt tilføres 9 ton aske pr ha pr 75 år. Det svarer sædvanligvis til ca. 170 kg P pr ha. pr 75 år eller 2,3 kg P pr ha pr år.

Der bør indarbejdes en løsning på en evt. indberettigelsesprocedure, så kravene svarer til doseringsreglerne/-intervallerne og står i rimelig balance med fosformængden. Rimelig balance kunne fx være, at definere en bagatelgrænse, hvorunder tilførsel af aske ikke betragtes som

17. DECEMBER 2018

SKOV, NATUR OG BIOMASSE

BOGØVEJ 15, 8382 HINNERUP

MOB 40175040

ssk@ign.ku.dk

REF: SSK

indberettelsespligtig gødskning. Anvendes særlig fosforholdig gødning fx som følge af samfyret træ og husdyrgødning, og i mængder der svarer til den tilladte dosering i Bioaskebekendtgørelsen på 30 kg P pr ha pr år, så kunne det udløse krav om indberettelse.

SIDE 2 AF 2

Vi bidrager gerne til indarbejdelse af træ-bioaske i den kommende lovgivning.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink that reads "Simon Skov". The signature is written in a cursive, slightly stylized font.

Simon Skov
Seniorrådgiver

Lise Nørr (LFST)

Fra: Jens Lund Pedersen <pedersenjenslund@gmail.com>
Sendt: 17. december 2018 21:04
Til: Miljø- og Biodiversitet (LFST)
Emne: Høring over udkast til forslag til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag (gødskningsloven)

Til Folketingets medlemmer

Det har været skuffende at gennemlæse baggrundsmateriale samt forslag til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag (gødskningsloven).

Dansk jordbrug vil med dette oplæg fortsat have verdens mest omfattende, bureaukratiske og kontrollerende regler for landbrugets anvendelse af handels- og husdyrgødning. Hvorfor?

Det er regler, der fører til stress og mismod for både konventionelt - og økologisk orienterede landmænd.

Jeg har stor forståelse for, at landbruget skal udnytte af både handels- og husdyrgødning efter de allerhøjeste europæiske normer, således at der udledes så få næringsstoffer til grundvand og øvrigt vandmiljø som muligt. Og det sker her i landet og dokumenteres klart ved, at den samlede gødningskvote ikke er blevet fuldt udnyttet siden den blev indført i 1998. Årsagen er, at kvoten bygger på forsøggennemsnit, der ganske enkelt er for høj for nogle jordtyper og for lav for andre. Det ved landmændene - og derfor gøder de ikke mere end det er økonomisk rentabelt. Det er ligesom statsministerens habit, der vil være for lille for nogen og for stor for andre.

Tab af næringsstoffer fra landbrugsarealerne til vandmiljøet er i nordeuropæisk sammenhæng lave og Miljøstyrelsens rapporter vidner da også om, at tilstanden i de danske vandløb generelt er gode med hensyn til nitrat. Det står ikke nogle steder i det lovforberedende materiale.

En vis mængde nitratkvælstof i vandløbene er nemlig nødvendigt, såfremt der skal være næring til vandløbenes flora og fauna. Derimod er ammoniumkvælstof særdeles giftig (populært sagt op til 1000 gange så giftig pr. enhed i forhold til nitrat) for fisk og mange smådyr, men det har man ikke talt så meget om. Hvorfor? Fordi det er hovedindholdet i spildevand, der er blevet ledt fra den spredte bebyggelse til småvandløb. Det problem er nu løst ved en gennemgående kloakering indenfor de seneste 2-3 år. Tak for det. Det giver et stort løft til de små vandløb. Men tilbage står desværre overløb fra spildevandsanlæg. Her er ingen sanktioner. Hvorfor?

Jeg vil konstruktivt foreslå følgende:

- Datoen for etablering af nødvendige efterafgrøder overlades til landmændene.
- Gødningskvoterne ophæves, men krav til udnyttelse af husdyrgødning, biogasgylle og samfundets restprodukter fastholdes.
- At man indfører overskuelige regler som i Tyskland og Sverige.
- At man lytter til de internationale eksperter anbefalinger (tilsyneladende har man slet ikke forstået den seneste evalueringsrapport), da der er misforståelser og unødigt bureaukrati i den måde, jordbrugets anvendelse af gødning reguleres.

Med venlig hilsen

Jens Lund Pedersen
Cand. Agro
Skovvejen 65
6640 Lunderskov

Høringssvar til udkast til forslag til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag, j.nr. 18-0162-000023

Økologisk Landsforening lægger i forbindelse med høringen på gødningsloven særlig vægt på, at loven skal tillade, at økologer kan bruge bælgplanter i deres lovpligtige efterafgrøder. For at det bliver tilfældet skal der foretages en ændring i det foreliggende lovudkast. Den detaljerede regulering skal lægges i plantedækkebekendtgørelsen, men gødningsloven skal give muligheden.

Der gøres opmærksom på, at regeringens vækstplan for økologi ligeledes indeholder en anbefaling om, at "udnytte de muligheder, som økologiens lavere kvælstofudledning giver i udformningen af vores regulering af økologierhvervet" og der står, at det afklares om "kravet om pligtige efterafgrøder kan håndteres mere hensigtsmæssigt i forhold til den økologiske produktion"

Foreningen havde forventet, at udkastet til gødningsloven allerede havde taget højde for dette, men det er desværre og meget overraskende ikke tilfældet. Det er derfor meget vigtigt for Økologisk Landsforening, at der laves inden ændring i udkastet, inden det endeligt vedtages.

Der gøres opmærksom på, at økologerne frivilligt har underlagt sig et lavere N loft end de konventionelle landmænd, det har de gjort med henblik på at tage særlige hensyn til miljøet og for at sikre en god husholdning med det kvælstof, som der arbejdes med i sædskiftet. Der er principielt tale om dobbeltregulering, hvis økologerne samtidigt underlægges de samme gødningsregler/efterafgrøderegler som konventionelle landmænd.

Der gøres også opmærksom på, at økologien ikke skal danne grundlag for højere N normer til det konventionelle landbrug. Og det er faktisk tilfældet, som det er i dag, hvor økologi er et N reduktionsmiddel, sådan at tilvæksten i det økologiske areal har dannet grundlag for, at ministeriet kunne øge adgangen til kvælstof i det konventionelle landbrug. Dette er relevant at tage i betragtning, idet

mulighederne for at imødekomme økologernes behov i forhold til regulering af efterafgrøder IKKE må være styret af, om det evt. kunne påvirke med hvor meget økologien nedbringer N udledningen, og dermed påvirke grundlaget for, at det konventionelle landbrug kan gødske mere. Når økologi danner grundlag for nye muligheder i det konventionelle landbrug, så har vi et stærk konkurrenceforvridende forhold mellem de to produktionssystemer.

Uddybende kommentarer

Efterafgrøderne er centrale for økologien – men det skal være den rigtige blanding

Anvendelsen af efterafgrøder er et grundlæggende omdrejningspunkt og princip i den økologiske driftsform. Således fremgår det af økologiforordningen, at næringsstofforsyningen først og fremmest tilvejebringes via indretningen af sædskiftet, anvendelse af grøngødning herunder bælgplanter og udbringning af husdyrgødning og organisk materiale.

Det er ikke tilladt at anvende kunstgødning. Den samlede gødningstildeling er derfor langt lavere i det økologiske jordbrug, end det er tilfældet i konventionelt jordbrug. Dette forstærkes yderligere af, at økologerne har valgt, at de skal holde sig under et loft på 100 kg udnyttet N/ha for at være berettiget til økologisk arealstøtte.

Når muligheden for tilførsel af gødning er begrænset, så bliver indretningen af sædskiftet og anvendelsen af efterafgrøder helt afgørende for, at den økologiske driftsform kan lykkes. Som en tommelfingerregel skal der gerne være bælgplanter i 25% af markplanen. Det er der imidlertid ikke plads til, hvis der ikke må blandes bælgplanter i efterafgrøderne.

Dårligt etablerede efterafgrøder giver svage hovedafgrøder og større klimaaftryk fra økologi og risiko for større N-tab

Mangel på bælgplanter giver nogle dårligt etablerede efter- og hovedafgrøder, der konkurrerer dårligt med ukrudt. Resultatet er dårlige udbytter og tab af N fra marken pga. øget mekanisk ukrudtsbekæmpelse, der giver en N mineralisering og udvaskningsrisiko.

Så kort formuleret, hvis der ikke må indgå bælgplanter i de pligtige efterafgrødeblandinger hos økologer, så vil det være vanskeligt at øge udbytterne hos økologerne. Det er uheldigt for planteavlens klimatryk og kan medføre et N tab fra markerne som følge af et større behov for jordbehandling. Stærke efterafgrøder vil også medvirke til øget kulstofbinding i marken til gavn for klimaet og økologiens klimaaftryk.

Betingelser der skal overholdes, når der indgår bælgplanter i efterafgrøderne

Aarhus Universitet har i notat dateret den 1. marts 2017 redegjort for en række betingelser, der skal være opfyldt for, at bælgplanter i efterafgrøderne har samme N opsamlingseffekt som efterafgrøder uden

bælgplanter. Økologisk Landsforening bakker op om, at alle 5 betingelser skal være opfyldt. Betingelse 4 og 5 kan dokumenteres med den økologiskontrol, der i forvejen finder sted.

Betingelserne er følgende:

1. efterafgrøderne skal efterfølges af forårssåede afgrøder
2. der skal benyttes vinterfaste efterafgrøder på sandjord
3. efterafgrøderne skal destrueres så sent som muligt på lerjord og først destrueres om foråret på sandjord
4. der må højst indgå 25 % frø af kvælstoffikserende arter i blanding med ikke-kvælstoffikserende arter. Blandingsforholdet beregnes på baggrund af antal frø og ikke kilo frø
5. der udsås som minimum et af følgende antal frø af pligtige ikke-kvælstoffikserende arter tillige med de kvælstoffikserende arter: korsblomstrede arter (gul sennep, olieræddike og vinterraps): 150 frø/m²; cikorie, korn og græsser: 200 frø/m² eller honningurt: 300 frø/m².

Løsninger

Økologisk Landsforening ser to mulige løsninger for sig:

1. Tillade bælgplanter i lovpligtige efterafgrøder hos økologer på de betingelser, som AU har oplyst, hvor der regnes med en forfrugtsværdi på 50 kg N/ha, som modregnes bedriftens N kvote beregnet på grundlag af afgrødenormerne.
2. Fritage økologer fra efterafgrødekravet. Økologisk Landsforening mener principielt, det er forkert at fritage økologer fra efterafgrødekravet, da efterafgrøder er et grundlæggende omdrejningspunkt i det økologiske sædskifte. Men hvis ministeriet ikke vil imødekomme, at økologer skal kunne blande bælgplanter i deres pligtige efterafgrøder, så er det nødvendigt at fritage økologer fra krav om pligtige efterafgrøder. Økologisk Landsforening forventer desuden, at der som følge af regeringens Vækstplan for økologi indarbejdes et C-bindingskrav i den danske udmøntning af EUs økologiregler, og et sådan krav vil også give en garanti for, at økologerne har efterafgrøder. Så ud fra den betragtning, så kan Økologisk Landsforening leve med, at kravet om de pligtige efterafgrøder ophæves hos økologerne. Det er principielt i god tråd med Erhvervsteamets betragtning og anbefaling, som er medtaget i regeringens Vækstplan: "Det økologiske erhvervsteam har peget på nogle områder, hvor økologien har nogle egenskaber, som giver mulighed for at regulere det økologiske landbrug på en anden måde. En måde, der stemmer bedre overens med de økologiske principper og idealer.

Med venlig hilsen

Sybille Kyed

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1602 København V

Dato: 18-12-2018
Sagsnr.: 13.02.01-K04-2-18
Henv. til: Mads Nedergaard
Natur og miljø
Direkte tlf.: 9611 7822
Afdeling tlf.: 9611 7557
www.holstebro.dk

Holstebro Kommunes høringssvar vedr. udkast til "Lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag", j.nr. 18-0162-000023.

Holstebro Kommune fremsender hermed et høringssvar til ovenstående lovudkast.

Kommunens høringssvar omhandler følgende afsnit i lovudkastets §3 stk. 3, som også er behandlet i "Bemærkninger til lovforslaget, Almindelige bemærkninger", afsnit 3.2.1.1. Kvælstofkvoten. Her fremgår, at "*.. Normen for vandet sandjord vil efter gødskningsbekendtgørelsens § 3, stk. 3, kun kunne anvendes i forbindelse med opgørelsen af markens kvote i de tilfælde, hvor det kan dokumenteres, at der mindst er 750 m³ vand pr. hektar til rådighed. Dokumentationen vil skulle bestå af en tilladelse til indvinding af grundvand til vanding af landbrugsafgrøder (markvandingstilladelse) meddelt i medfør af lov om vandforsyning m.v. .."*

Holstebro Kommune har udarbejdet en politisk vedtaget administrationsmodel i forbindelse med kommunens myndighedsbehandling om tilladelse til markvanding i medfør af lov om vandforsyning, jf. bilag 1. Med administrationsmodellen tildeles der vandingstilladelser efter det viste vandingsbehov. Der tages udgangspunkt i den lovpligtige indberetning af oppumpede vandmængder ved fastsættelse af tilladelige vandmængder i tilladelserne.

Holstebro Kommunes administrationsmodel tager udgangspunkt i påvirkningsberegninger foretaget i værktøjet BEST. BEST-opsætningen for Holstebro Kommune er baseret på den maksimale indvundne/indberettede vandmængder de seneste 10 år, og målet med opsætningen er, at kunne sammenholde indvindingspraksis med de aktuelle tilstande i et givent vandløbsopland eller i tilknytning til §3 beskyttede og Natura 2000-områder.

Når Holstebro Kommune fremadrettet tildeler markvandingstilladelser efter administrationsmodellen, vil der være omkring 70 ejendomme, hvor ovenstående vandingsbehov om minimum 750 m³/ha for sandjorde (type JB 1-4 jorde) ikke har været tilstede over en 10 årige periode ud fra de faktiske indberetninger på arealerne. Disse ejendomme vil ikke få en fornyet tilladelse på minimum 750 m³/ha.

Beregninger i BEST viser, at hvis der som minimum tildeles 750 m³/ha for de 70 ejendomme på JB 1-4 jorde, skal der samlet tildeles yderligere ca. 800.000 m³ vand til disse ejendomme. Dette vil kunne betyde båndlæggelse af vandressourcer, som ellers kunne tilfalde andre landmænd eller tildeles i akutte situationer. I vandløbsoplande, hvor der er et indsatsbehov til sikring af målopfyldelse af miljømål fx ved ud-

tørrede vandløb, vil det også kunne betyde, at indsatskravet over for andre landmænd med mindre sandede jorder (JB > 4 jorde), vil blive langt større, og de vil derfor blive stillet ringere end landmænd med JB 1-4 jorde. Der vil således ske en forsøksbehandling på baggrund af anden lovgivning, som er afgørelser efter vandforsyningsloven uvedkommende.

Holstebro Kommune anerkender, at de vandede sandjorde har et større vandingsbehov, og årsagen til, at indberetninger ikke viser et behov over 750 m³/ha pr. år, ligger i, at nedbør ikke bliver medtaget i vurderingen af vandingsbehovet i relation til gødningsnormen. I forhold til kommunens vurdering af påvirkningen fra indvinding, skal dette ske ud fra den mulige påvirkning af miljøet, og derfor vil uudnyttede mængder i tilladelserne betyde en større beregnet påvirkning.

Indstilling:

Holstebro kommune vil bede Landbrugsstyrelsen overveje, om der kunne laves et anderledes tildelingssystem, som ikke er afhængig af tildelte vandmængder i indvindingsstilladelser efter Vandforsyningsloven. Det bør sikres, at tildelingssystemet kan rumme administrationsmodeller, som den i Holstebro vedtagne, hvor målet er, at sikre en sammenhæng mellem indvindingsmængder og effekten på beskyttede vandområder eller højt målsatte vandafhængige naturtyper.

En tilpasning som foreslået i dette høringssvar vil sikre et bedre grundlag for en moderne og dynamisk administration af markvandingstilladelser, frem for en model som tvinger til at låse unødvendige vandmængder i tilladelser, hvor der ikke er et reelt behov.

Såfremt dette høringssvar ønskes uddybet, er styrelsen velkommen til at kontakte Holstebro kommune.

På vegne af Natur-, Miljø- og Klimaudvalget

Torben Mølgaard
Afdelingschef, Natur og Miljø

Bilag 1 – Holstebro Kommunes administrationsmodel

Retningslinjer for fordeling af vand

Oplande	Fornyelse	Førgøelser og nye tilladelser
Opland med restressource	1. Der gives den maksimale indberettede mængde over 10 år + 25% ekstra ^(a)	1. Ansøgt, dog som udgangspunkt ikke over 1200 m ³ /ha medmindre et større behov kan dokumenteres ^(a)
Opland fuldt udnyttet - maksimal indvinding er nået, og påvirkningen må ikke blive større	1. Der gives den maksimale indberettede mængde over 10 år - ikke 25% ekstra ^(a)	1. Ved nye tilladelser skal indvindinger med en andel større end 1% af den samlede påvirkning af medianminimumsvandføringen justeres ligeligt for at skabe det ønskede "rum" 2. Ansøgt, dog som udgangspunkt ikke over 1200 m ³ /ha medmindre et større behov kan dokumenteres ^(a)
Opland overudnyttet - maksimal indvinding og påvirkning er overskredet	1. Der gives ikke over den maksimale indberettede mængde over 10 år 2. Indvindinger med en andel større end 1% af den samlede påvirkning af medianminimumsvandføringen bidrager kollektivt til at mindske påvirkningen til det acceptable niveau.	1. Ved nye tilladelser skal indvindinger med en andel større end 1% af den samlede påvirkning af medianminimumsvandføringen justeres ligeligt for at skabe det ønskede "rum" og for at mindske påvirkningen til det acceptable niveau. 2. Ansøgt, dog som udgangspunkt ikke over 1200 m ³ /ha medmindre et større behov kan dokumenteres ^(a)

a) Ved en beregnet påvirkning fra den konkrete indvinding af medianminimum i vandløb og vandstand i vld natur større end det acceptable jf. administrationsmodellen, vil mængden blive justeret

Forudsætninger:

1. Ingen indberetning eller indberettet 0 m³ de seneste 5 år – tilladelse tilbagekaldes
2. Der vurderes i forhold til arealfordelingen (antal m²/ha)
3. Indberettede vandmængder for 2018 indgår ikke i den 10 årige periode
4. Implementering sker rullende over en 15-årig periode ved ansøgning om fornyelse eller øgede/nye indvindinger

Oktober 2018

Fredericia, den 18. december 2018

Vedr. høring over udkast til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag

Tak for muligheden for at komme med bemærkninger til udkast til ny gødningslov, jeres j.nr. 18-0162-000023.

Indledning

Helt grundlæggende virker lovforslaget negativt og en anelse paranoidt i den forstand, at man tilvejebringer en alenlang bemyndigelse til at løse et hvilket som helst teoretisk problem i fremtiden. Man udvider bemyndigelserne, man kræver flere data fra landbruget, og man forsøger sågar at udvide adgangsbestemmelser på trods af, at det ikke er en legal mulighed, fordi dette kræver en ændring af retssikkerhedsloven.

Man burde i stedet starte med at konstatere, at det danske vandmiljø har det hamrende godt. Vi har rent drikkevand, vi har stigende mængder drikkevand, vores vandløb får det bedre og bedre – og kystvandene har det sådan set også ganske godt. Når man foretager miljøregulering, så sker forbedringer ikke indenfor valgperiode, men over årtier. Dette bør afspejles langt tydeligere i de regler, der udstedes. Det er helt entydigt, at de forbedringer vi ser i det danske vandmiljø skyldes vandmiljøplan I, og langt hen ad vejen er alle de senere indgreb ikke af den store betydning ift. vandmiljøtilstanden. Den store udfordring er fosfor fra byerne, særligt de store mængder fosfor, der formentlig allerede ligger ude i kystvandene.

Formålet med loven burde være bæredygtigt intensivering på landbrugsarealerne. Landbrugsarealerne burde beskyttes imod den stigende urbanisering (der forsvinder cirka 10.000-20.000 ha landbrugsareal årligt til veje, boliger, m.v.). Landbrugsarealerne burde ses som en del af klimaløsningen, hvor der under de rette omstændigheder kan bindes 300-1.100 kg kulstof årligt pr hektar i jorden. Denne opbygning kræver nitrat i et forhold på 1:12 (N:C). Denne kulstofopbygning bør der gives en selvstændig gødningsnorm til. Loven burde bygge på ligevægtsprincippet, så gødningsnormerne kan opjusteres efterhånden som der udvikles nye plantesorter, der i stigende omfang har større kvælstofbehov, giver større udbytter og tilsvarende mere kulstof i jorden. Loven burde samtidigt følge op på landbrugspakken om målrettet regulering, så loven klart tilkendegiver, at frivillige målinger af fx nitrat, m.v. skal være en del af den nye lov, så landmændene fremover kan måle og støtte juridisk ret på egne målinger.

Igennem hele lovforslaget beskrives det, hvordan ministeren bemyndiges til at foretage en masse indgreb. Disse indgreb er nogle steder i lovforslaget direkte beskrevet som en reduktion af kvælstof og andre steder underforstået, at det er kvælstofreduktion der menes. Uanset hvilken form for regulering der foretages, er det helt essentielt at allerede gennemførte indsatser tæller med i opgørelsen – også på bedriftsniveau. Kvælstof kan alt andet lige kun fjernes én gang, og ministeriet har en tendens til at glemme, at landbruget allerede har reduceret kvælstofudledningen betragteligt gennem en årrække. De lavt hængende frugter er taget og en reduktion i de sidste gram kvælstof kommer derfor til at medføre betydeligt større omkostninger.

Den internationale forskerevaluering af vandplanerne fastslår bl.a., at fosfor er undervurderet (spildevand), at målfastsættelsen ikke er sæsonkorrigeret, hvilket er afgørende, fordi den nitrat, der kommer fra landbruget, kommer om vinteren og stort set er væk i slutningen af foråret. Klimapåvirkningen er slet ikke medtaget og slutteligt, så er opdelingen af vores vandområder ikke tilstrækkeligt finmasket.

Loven er en meget stor maskine med tilhørende motor, uden det klart angives hvad og hvordan man vil bruge den. Det er et meget betydeligt demokratisk problem. Man forsøger igennem de mange siders lovforslag

elegant at undlade at sige noget som helst konkret. Det er uacceptabelt, man slipper dog alligevel ikke helt for at komme med visse forklaringer ift. bemyndigelserne og miljøtilstanden.

SMV-vurdering

Det fremgår af høringsbrevet at:

"...I forbindelse med udmøntningen af lovforslagets bemyndigelser i bekendtgørelser vil bekendtgørelserne blive miljøvurderet, i det omfang krav herom følger af Europa - Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2001/42/EF af 27. juni 2001 om vurdering af bestemte planers og programmer indvirkning på miljøet, EF-Tidende 2001, nr. L 197, side 30 ff...."

Side 22: "Dette sikres ved, at der fastsættes regler for beregning af kvoten for kvælstof, jf. lovforslagets §§ 13-17, og for beregningen af det samlede forbrug af kvælstof i gødningen, jf. lovforslagets §§ 18 og 19 og §§ 21-30."

Side 22: " Lovforslaget indeholder desuden bestemmelser om beregning af det samlede forbrug af fosfor i gødning, jf. lovforslagets § 18 og §§ 20-30"

Side 22: " Da regler om fosforloft og fosforarealkrav efter forslaget fortsat fastsættes i medfør af husdyrbrugloven, indeholder lovforslaget ikke et selvstændigt formål om begrænsning af udvaskningen af fosfor til vandmiljøet."

" I forbindelse med tredje vandplanperiode forventes det, at der skal indarbejdes foranstaltninger til begrænsning af fosforudledning i gødskningslovens regler om målrettet regulering"

Side 70: "medfører kun mindre årlige ændringer i husdynamerne, hvorfor det findes hensigtsmæssigt at indstille husdynamerne for en 3-årig periode"

Side 83: " Med forslaget udvides bestemmelsen til også at omfatte opgørelse af forbruget af fosfor, og bestemmelsen skal derfor afløse husdyrbruglovens § 5p."

Side 100: " Kravet skal i 2018 svare til en samlet kvælstofreduktion på 1.025 tons til kystvande og 3.774 tons i rodzonen til både grundvand og kystvande. For 2019 skal kravet svare til en samlet kvælstofreduktion på 1.167 tons i forhold til kystvande, 4.260 tons i rodzonen til både grundvand og kystvande og yderligere 278 tons i rodzonen. Ministeren er i § 18a, stk. 5, bemyndiget til at tilpasse indsatsbehovet, hvis den opgjorte indsats er behæftet med fejl. Ministeren er endvidere bemyndiget til at justere indsatsen for 2019 på baggrund af en samlet vurdering af gennemførte indsatser, marginaludvaskningen og tal for kvælstofudledningen m.v., jf. gødskningslovens § 18 a, stk. 6."

Side 104: " Her vil det være muligt, at der ved at fastlægge et større indsatsbehov, hvor efterafgrødekravet samlet set overstiger 300.000 hektar på landsplan, kan kompenseres for den allerede indregnede effekt. Hidtil har det kun været muligt at kompensere for den negative kvælstofeffekt af alternativerne ved at fastsætte en meget konservativ omregningsfaktor eller ved at sætte en skæringsdato for anvendelse af virkemidlet som alternativ til efterafgrøder."

Side 112: " F.eks. er det hensigten, at muligheden for at overføre efterafgrøder fra en planperiode til opfyldelse af en senere planperiodes efterafgrødekrav ikke vil kunne anvendes inden for den målrettede regulering."

Side 113: " Det er derfor hensigten efter den foreslåede bestemmelse i § 44 at ændre opgørelsestidspunktet for efterafgrødekravet, så kravet allerede kendes i efteråret, umiddelbart efter at efterafgrøderne skal være udlagt. Det er endvidere hensigten ved bekendtgørelse efter den foreslåede § 53, stk. 3, at fastsætte regler om, at overindberetning af efterafgrøder til opfyldelse af senere planperioders efterafgrødekrav medfører straf af bøde"

Side 113: " Det er forventningen, at miljø- og fødevarerministeren med hjemmel i forslaget til § 39 vil fjerne eller begrænse muligheden for overdragelse af efterafgrøder mellem bedrifterne fra 2020, hvor efterafgrødekravet i den målrettede regulering stiger"

Med lovforslaget lægges følgende til grund:

- Der lægges regler om beregningen af kvoten
- Beregning af det samlede forbrug af fosfor
- Indarbejdes foranstaltninger til begrænsning af fosforudledning i gødskningslovens regler
- Husdyrnormerne indstilles for en 3-årig periode
- Loven udvides til også at omfatte opgørelse af forbruget af fosfor
- Bemyndigelse til at tilpasse indsatsbehovet (med reference til en række tal for nitrat)
- Fastlægge et større indsatsbehov
- Overføre efterafgrøder fra en planperiode til en anden
- Ændre opgørelsestidspunktet for efterafgrødekravet

Lovforslaget giver en bemyndigelse om at tilpasse indsatsbehovet, justere indsatsen på baggrund af marginaludvaskningen og tal for kvælstofudledningen (for 2019). Disse tilpasninger og justeringer kommer formentlig i forbindelse med en bekendtgørelse, men der fremgår jo allerede i lovforslaget nitrat-tal, der illustrerer, at man allerede nu afgrænser handlemuligheder i en kommende bekendtgørelse. I en juridisk kontekst betyder det bl.a., at bekendtgørelsen indlysende skal underlægges en SMV-vurdering. Men loven bør dog samtidig også underlægges en SMV-vurdering. Årsagen er, at loven med lovbemærkningerne, allerede nu fastlægger en klar ramme og begrænsning af mulighederne i den kommende bekendtgørelse. Med andre ord vil en kommende bekendtgørelse være i strid loven, hvis den ikke indfrier de faktiske vurderinger, der foreligger i loven. Denne del vil ikke være underlagt SMV i bekendtgørelsen, fordi denne del burde være SMV-vurderet i forbindelse med loven. Med andre ord, når bekendtgørelsen skal udstedes, er der dele, der ikke vil være blevet underlagt SMV-vurdering. Dette er i strid med EU-retten. Idet lovforslaget ikke er underlagt SMV, så opfylder lovforslaget ikke EU-retten og er derfor ugyldigt.

Det er samtidig mærkværdigt, at man kan sætte tal på efterafgrøderne, hvis formål i denne kontekst er at fastlægge en gødningskvote, men man desværre fortsat mangler at redegøre for måske 50.000 tons N, jf. spørgsmål 196, dateret 13. december, 2018.

Bred bemyndigelse til ministeren

Hele lovforslaget er én stor bemyndigelse til ministeren. Når ministeren får en så bred bemyndigelse til at fastsætte meget indgribende reguleringer for et helt erhverv, kan det ikke undgås at erhvervet bliver bekymret. Bemyndigelsen indebærer, at en minister igennem bekendtgørelser, reelt kan lukke erhvervet ved fx at reducere gødningskvoten. Den brede bemyndigelse sætter demokratiet ud af kraft, og et helt erhverv er således underlagt ministerens nåde, hvilket vi generelt ikke er fortalere for.

En bemyndigelse skal være saglig, afgrænset og ikke spekulativ. Derfor er det afgørende, at loven tilvejebringer de relevante faktorer, der fremover bør være bestemmende for, hvordan gødningskvoten bør fastlægges. Dette synes man ikke at gøre. Desuden fremsættes lovforslaget på et tidspunkt, hvor ministeriet fortsat ikke kan forklare, hvorfor der opereres med en alt for høj baseline i de nuværende vandplaner (cirka 50.000 tons). Der tilvejebringes med lovforslaget indgribende muligheder for at reducere nitrat, uden man dog ved, hvor meget man reducerer. Det er jo komplet uholdbart og åbenlyst udemokratisk.

Beregningen af indsatskrav er udført på forkert grundlag

En stor del af udkastet omhandler efterafgrøder. Mængden af efterafgrøder bygger på en såkaldt baselineberegning.

I forbindelse med tilblivelsen af Fødevarer og Landbrugspakken foretog Aarhus Universitet en revision af Baselineberegningerne. Af dem fremgår det, at den forventede kvælstoftilførsel i 2019 er 476.000 tons. Det tal er alt for højt. 2016/2017 var tallet 471.000 tons. Det skal holdes op mod at den samlede reelle kvælstoftilførsel i 2016/2017 kun var 387.000 tons.

Det burde være en selvfølge, at man løbende genberegner behovet for målrettet regulering, herunder behovet for efterafgrøder, i takt med den viden man bliver i besiddelse af. Det gælder selvfølgelig også beregningen på regulering i forhold til at undgå forringelse i henhold til nitratdirektivet.

Beregningen skal baseres på den forventede mængde anvendt N gødning baseret på de sidste 3 års forbrug fremskrevet i forhold til forventet afgrødesammensætning og arealer.

Det er uacceptabelt at den målrettede regulering i 2019 baseres på 8 år gamle tal, der beviseligt er vurderet 50.000 tons for højt på landsplan. Det giver et alt for højt krav til efterafgrøder specielt i forhold til indsatsen overfor grundvand.

Adgangsmuligheder ved kontrol

Det fremgår af udkastet:

Side 77: "Alle private virksomheder er beskyttet af retssikkerhedsloven. Offentlige virksomheder, lokaler på private virksomheder med fuld offentlig adgang (f.eks. butiklokaler) samt kontrol, der alene foretages i det fri eller på marker, er ikke omfattet af alle bestemmelser i loven. Bekværes kontrollen af virksomheden, er den ikke omfattet af varslingsreglerne i retssikkerhedsloven, (det der ikke er tale om et tvangsindgreb." (min fremhævelse)

Det må først og fremmest pointeres, at det ikke er lovligt at lovgive i bemærkningerne. Hvis ministeriet mener, at loven (retssikkerhedsloven) skal ændres, så bør man fremsætte forslag til at ændre retssikkerhedsloven – det er ikke gyldigt at forsøge at udarbejde fortolkninger eller udlægninger af gældende ret i en vilkårlig speciallov. Bemærkningen bør derfor helt udgå, da den i øvrigt samtidig strider mod retssikkerhedsloven helt eller delvist.

Det er desuden ikke korrekt, at marker kan sidestilles med lokaler med fuld offentlig adgang. Det er meget muligt, at det ikke er hensigten at sidestille butiklokaler og marker, men en lov bør ikke give anledning til at misforstå gældende ret.

Gældende ret er, at kontrollanter ikke må gå ind på ejers ejendom uden tilladelse fra ejer. I denne henseende er marker omfattet af ejendommen. EU-Domstolen har for nyligt netop fastslået dette fast i C-59/17 fra august 2018.

I forbindelse med en kontrol, skal kontrollanten derfor få fat på ejeren af ejendommen inden kontrollen kan påbegyndes. Hvis ejer nægter adgang til arealerne, kan dette så få betydning for støtten, men det ændrer ikke på, at kontrollen ikke kan foretages, hvis ejer ikke først har givet tilladelsen. Det skal også pointeres, at det er helt legitimt, hvis flere kontrollanter møder op, at ejer fastholder retten til at følge kontrollanterne rundt på ejendommen. I denne situation, må kontrollanterne efter tur kontrollere de områder, der skal kontrolleres, så ejer har mulighed for at følge hver kontrollant med rundt, hvis ejer mener, at dette er nødvendigt.

Det virker desuden en anelse absurd, at der nu indføres bødestraf for ejeren af ejendommen, hvis ejer ikke medvirker ved kontrollen. Landbruget har længe efterspurgt, at kontrollanterne overholder

adgangsbestemmelserne og giver landmanden mulighed for at være med ved kontrollen, så kontrollanterne ikke bare går i gang med kontrollen uden at ejer ved det. Indførelsen af bødestraf burde sådan set gælde kontrollanterne i stedet, når kontrollen gennemføres uden at ejer får mulighed for at følge med rundt.

Indførelsen af bødestraf for manglende medvirken ved kontrollen kan desuden potentielt være i strid med retten til ikke at udtale sig.

Efterafgrøder og krydsoverensstemmelse

Det er med stor glæde, at vi læser, at ministeriet nu også selv citerer den skelsættende EU-dom C-396/12 derhen, at ansvarsgrundlaget for KO-overtrædelser er en culpanorm og ikke et objektivi ansvar (eller tilsvarende objektiverede afarter). Dommens rækkevidde angår alle KO-overtrædelser. Når nu ministeriet også er nået til denne erkendelse, så er det samtidig afgørende, at reglerne, sagsbehandlingen, kontrollen, vurdering og afgørelsen i de konkrete sager udarbejdes og gennemføres på en måde, så de loyalt opfylder denne betingelse.

Side 209: " En virksomhed kan derfor ikke blive fritaget fra forpligtelsen til at etablere efterafgrøder ved at påberåbe sig, at vejrforholdene eller lignende forhold har forhindret virksomheden i at etablere efterafgrøder i det pågældende år. Det samme gælder, hvis efterafgrøderne er etableret, men ikke er tilpas veletablerede på grund af sådanne forhold"

En lovlig begrundelse for, at efterafgrøder ikke er udsået eller veletableret må bero på en konkret og individuel vurdering, herunder vejrforhold, mærkforhold, vandløbsforhold, andre individuelle forhold, osv. Det er ikke muligt at vurdere om landmanden opfører sig ansvarspådragende uden at foretage en konkret vurdering. Denne vurdering beror selvfølgelig også på vejrforholdene. Derfor bør bemærkningen om, at vejrforholdene ikke kan inddrages i vurderingen udgå, da dette jo netop smager af et objektiveret ansvar for at efterafgrøderne vokser, hvilket er direkte i strid med EU-dommen C-396/12.

Opgørelsestidspunkt for efterafgrøder

Side 113: "Det er derfor hensigten efter den foreslåede bestemmelse i § 44 at ændre opgørelsestidspunktet for efterafgrødekravet, så kravet allerede kendes i efteråret, umiddelbart efter at efterafgrøderne skal være udlagt. Det er endvidere hensigten ved bekendtgørelse efter den foreslåede § 53, stk. 3, at fastsætte regler om, at overindberetning af efterafgrøder til opfyldelse af senere planperioders efterafgrødekrav medfører straf af bøde."

Det er uklart, hvordan denne ændring skal forstås. En pulje af efterafgrøder, man har "på kontoen" er til opfyldelse af kravet i 2019 og det, der er planlagt i 2019, er til opfyldelse af kravet i 2020. Hvis de efterafgrøder der laves i 2019 er til opfyldelse af kravet i 2019 er det ikke muligt at reparere på manglende efterafgrøder ved kvotetræk, da gødningen netop er brugt i 2019.

Hvis det er sådan ændringen af opgørelsestidspunktet for de obligatoriske efterafgrøder og husdyrefterafgrøder skal forstås og hensynet til kontrolmulighed og sanktionering, er den eneste begrundelse for ændringen, bør denne ændring udgå. Landbruget er afhængigt nok af vejret i forvejen, hvorfor der ikke bør laves regler, der straffer landmanden for dårligt vejr. Som minimum skal det være muligt at anvende alternativer til efterafgrøder, der reelt er et alternativ.

Som ordningen er i dag, er det jo netop muligt at indrette næste års gødskning med reduktion i kvoten, hvis mulighederne for at etablere efterafgrøder i et efterår har været begrænset eller umuligt. Da kvælstofkvoten ikke kan reduceres med tilbagevirkende kraft, da gødningen er brugt, får man jo netop også et problem med opfyldelse af kravet, når vejrforholdene er umulige.

Ændringen gør det meget mindre fleksibelt og mere vanskeligt for den enkelte landmand at opfylde kravet. Ændringen bør ikke gennemføres.

Fleksibel frist for etablering af efterafgrøder

Fristen for etablering af efterafgrøder har på grund af vejrliget været udskudt i år 2015, 2016, 2017 og 2018. Nu tyder det på, at det er gået op for ministeriet, at faste frister for etablering af efterafgrøder ikke helt passer med virkeligheden. Det må dog siges, at der tydeligvis stadig er lang vej, før ministeriet indser, at naturen ikke kan sættes på formel. Hvis bemyndigelsen udnyttes, og de fleksible frister indføres, bliver efterafgrøderne, som vi forstår udkastet, "mindre værd" i kvælstofregnskabet, jo senere de er etableret efter fristen. Der kan være mange grunde til, at efterafgrøderne kommer senere i jorden, f.eks. at hovedafgrøden ikke er moden til at blive høstet, hvorefter hovedafgrøden stadig holder på kvælstoffet i jorden – som med tanken bag efterafgrøder. Senere etablering af efterafgrøder bør derfor ikke medføre automatisk nedsættelse af kvælstofeffekt på regnskabet. Er dette tanken, skal efterafgrøder etableret tidligere end fristen vel også tælle det mere?

Der er desuden stor forskel på årets gang i marken alt efter om jorden er beliggende i Nordjylland eller på Lolland. Når der indføres frister på et så nidkært niveau, burde der i det mindste være taget højde for geografiske forhold.

Vi er desuden uforstående overfor, at der indføres bødestraf for manglende etablering af efterafgrøder, når nu det har været nødvendigt at udskyde fristen for etablering af efterafgrøder i fire år i træk. Generelt er der ikke behov for at øge incitamentet til at etablere efterafgrøder, da grunden til manglende efterafgrøder næsten udelukkende skyldes vejret. Det kan simpelthen ikke være rigtigt, at man skal straffes fordi vejret er dårligt, og høsten ikke kan komme i hus før fristen for at etablere efterafgrøder er overskredet.

Diverse tekstnære bemærkninger

Ad. 3.1.2.2.3.

Side 33: "I gødskningsloven anvendes begrebet biogas- og fællesanlæg. I lovforslaget foreslås dette begreb erstattet af fælles biogasanlæg. Et fælles biogasanlæg vil sige et biogasanlæg, som drives under et andet CVR-nummer end en virksomhed, der er registreret efter de foreslåede § 5, stk. 2, eller § 6. Miljø- og Fødevareministeriet er ikke bekendt med, at der findes andre typer af fællesanlæg end fælles biogasanlæg, som det er relevant at omfatte af reguleringen i gødskningsloven. Med ændringen ønsker Miljø- og Fødevareministeriet at undgå tvivl om, hvorvidt der er andre typer af fællesanlæg, der er omfattet af den særlige regulering vedrørende fælles biogasanlæg."

Et gårdanlæg, der kører i samme cvr-nummer som svineproduktionen, men som fungerer som et fællesanlæg, bør kunne omfattes af de samme regler, selvom den virksomhed er oprettet i gødningsregistret.

Ad. 3.2.1.1.1.2.

Side 42: "I § 14 foreslås det i forlængelse heraf, at hvis en virksomhed ønsker at fravige den jordbundstype, der fremgår af kortet, skal virksomheden for egen regning foretage prøveudtagning og analyser af jordbundstypen på virksomhedens arealer."

IMK's jordtypekort er meget overordnet og ikke retvisende. Kortet er derfor kun vejledende. I visse situationer direkte forkert. Det bør være sådan, at man som udgangspunkt kan bruge sin viden som landmand om sin jord. Ældre teksturanalyser bør kunne bruges, da dette ikke ændrer sig.

Det er desuden bemærkelsesværdigt, at hvis man selv vil dokumentere sin jordbundstype, skal der være én prøve pr. 5 ha. Grundlaget for IMK-kortet er så vidt vides nærmere én prøve pr. 100 ha. Det bør grundlæggende være enklere at dokumentere med målinger, frem for beregninger.

Ad. 3.2.1.1.2.2.

Side 44: "Som det fremgår af afsnit 3.2.1.1.2.1, udarbejder SEGES i dag kvælstofprognosen, og prognosen indstilles af Normudvalget til Miljø- og Fødevareministeriet (Landbrugsstyrelsen). Efter bestemmelsen vil det være muligt at lade Landbrugsstyrelsen eller andre efter udbud overtage udarbejdelsen, f.eks. på baggrund af vejrdata fra DMI."

Kvælstofprognosen bør altid fastsættes på baggrund af målinger. Det vil ikke være retvisende at fastsætte prognosen på rene vejrdata.

Ad. 3.2.1.1.4.1.

Side 47: "Som følge af udfasningen af de reducerede kvælstofnormer, som vedtaget ved lov nr. 186 af 2. marts 2016, hvorefter kvælstofnormerne fastsættes, så de modsvarer den økonomisk optimale gødningstildeling, er ordningen om forhøjelse af kvælstofkvoten ophørt."

Danske landmænd skal have mulighed for at gøde efter ligevægtsprincippet. Økonomisk optimum er ikke det samme som ligevægtsprincippet. Ligevægtsprincippet er et biologisk princip hvor gødningstildelingen er bestemt af planternes biologiske behov. Økonomisk optimum forholder sig ikke til biologien, men er derimod et udtryk for et økonomisk sammenhæng mellem blandt andet prisen på gødning samt prisen på afgrøden.

Økonomisk optimum kan derfor ligge både under og over ligevægt, alt efter udsving i priserne.

Når begrundelsen for at fjerne muligheden for forhøjet kvælstofkvote ved at bruge ekstra efterafgrøder og målestokken bliver økonomisk optimum, så er det indlysende misvisende. Hvis der udlægges ekstra efterafgrøder, bør muligheden for en forhøjet kvote stadig være en mulighed, da det bør være op til landmanden selv at vurdere om planterne har behov (ligevægtsprincippet) for denne ekstra gødning. Efterafgrøderne er én af de vigtigste nøgler i at forøge jordens kulstof og humusindhold. Ved at opbygge kulstof og humus i jorden vil der blive bundet N. Sagen er jo den, at hvis en landmand laver ekstra efterafgrøder, så vil det have en langsigtet positiv betydning bl.a. for tilbageholdelse af nitrat. Derfor giver det ingen mening, at man ikke giver landmanden mulighed for at komme med en større N-norm, når landmanden tilbageholder mere nitrat. Det afgørende er jo i sidste ende, hvad der kommer ud i vandmiljøet (og i grundvandet).

Vi har derfor følgende anmodninger og spørgsmål, og vi forventer, at de afspejles i høringsnotatet og om nødvendigt i det lovforslag, der fremsættes:

1. Hvordan forstår og definerer ministeriet økonomisk optimum?
2. Hvordan forstår og definerer ministeriet ligevægtsprincippet?
3. Kan ministeriet bekræfte, at økonomisk optimum og ligevægtsprincippet ikke er det samme?
4. Kan ministeriet bekræfte, at økonomisk optimum ikke tager udgangspunkt i plantens næringsstofbehov?
5. Kan ministeriet bekræfte, at der vil være tilfælde, hvor økonomisk optimum vil give en gødningsnorm, der højere hhv. lavere end ligevægt?
6. Hvad er begrundelsen for at bruge økonomisk optimum fremfor ligevægtsprincippet?
7. Hvor store gødningsnormer anslår ministeriet, at man ville have på landsplan, hvis man lagde ligevægtsprincippet til grund fremfor økonomisk optimum?

Ad. 3.2.1.2.1.1.

Side 58: "der tabes normalt kun meget begrænsede mængder fosfor fra dyrkningsjorden"

Det er rart at høre denne erkendelse. Hvad er ministeriets opfattelse af hvor og hvordan og i hvilke mængder, og under hvilke forhold, at fosfor tabes til vandmiljøet fra danske landbrugsjorder?

Ad. 3.2.2.1.2

Side 79: "Efter gældende ret er der ikke krav om indsendelse af gødningsplanlægningen. Det er dermed i dag tilstrækkeligt, at virksomheden opbevarer planlægningen, og at planlægningen kan fremvises i forbindelse med kontrol. Landbrugsstyrelsen efterspørger i praksis gødningsplanlægningen fra de virksomheder, hvor der foretages en fysisk kontrol af gødningsregnskabet. Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at der af kontrolmæssige hensyn bør kunne stilles et generelt krav om indsendelse af gødningsplanlægningen."

Det bør ikke indgå som et krav at indsende gødningsplanlægningen. Det må være rimeligt, at denne forefindes på ejendommen, da det netop er en foreløbig plan, der kan ændres løbende i løbet af året. Det giver ikke mening at indsende denne, heller ikke pga. kontrol, da planen kan sidestilles med et budget.

Ad. 3.3.1.3.2.

Side 116: "Da der de seneste år er oprettet flere nye efterafgrødeordninger, har Landbrugsstyrelsen af hensyn til administrationen og kontrollen med reglerne behov for en mere præcis angivelse af, hvor efterafgrøderne er placeret."

Eller sagt med andre ord: Reglerne for efterafgrøder er nu blevet så kompliceret, at vi bliver nødt til at komplicere det endnu mere. Det må være det, der menes med dette.

Det kan ikke være rigtigt, at landbruget skal belemres med endnu mere bureaukrati fordi reglerne er blevet for kompliceret til, at Landbrugsstyrelsen kan kontrollere det.

Generelt bør der sigtes mod gennemskuelige regler og mindre bureaukrati, hvilket dette lovforslag bestemt ikke bidrager til.

Ad. 3.4.1.

Side 123: "Ministeren kan endvidere fastsætte regler om remonstration, dvs. myndighedens adgang til at genoptage en sag, efter der er indgivet klage. Bestemmelsen sikrer, at den myndighed, der er 1. instans, kan genoptage en sag, selvom der er indgivet klage over afgørelsen i sagen. Myndigheden vil således kunne træffe en ny realitetsafgørelse, dvs. en afgørelse, som giver klageren helt eller delvis medhold, uden at sagen skal forelægges rekursinstansen."

Selvom dette afsnit refererer gældende ret, har vi oplevet flere sager, hvor Landbrugsstyrelsen laver tekniske ændringer af en afgørelse under dække af remonstration. Dette medfører, at en allerede indgivet klage over en afgørelse bliver ignoreret og ikke videresendt til klagenævnet, med den begrundelse, at styrelsen har truffet en "ny" afgørelse. Den "nye" afgørelse giver dog ikke klager hverken helt eller delvist medhold. Vi ser frem til, at reglerne om remonstration nu bliver overholdt i praksis.

Ad. 7.

Side 143: "Det forventes, at ministeren vil fjerne eller begrænse muligheden for at overdrage efterafgrøder fra 2020."

Mulighederne for at samarbejde om at få de mange efterafgrøder i jorden, bør ikke begrænses jo større kravet bliver. Muligheden for overdragelse af efterafgrøde skal fastholdes.

Ad. Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser. Til § 1.

Side 162: " Endvidere har en nyere dansk undersøgelse fundet sammenhæng mellem tarmkræft og udsættelse for nitrat i drikkevandet".

Sætningen bør udgå. Studiet er så vidt vides ikke endeligt. Lovforslag bør ikke bygge på ikke-endelig forskning, der er så skelsættende. Forskningen er så vidt vides heller ikke gennemgået *peer review*.

Med venlig hilsen

Nikolaj Schulz

Chefjurist

Bæredygtigt Landbrug

mobil. +45 60 14 12 30

E-mail: nsc@baeredygtigtlandbrug.dk

Web: www.baeredygtigtlandbrug.dk

Med venlig hilsen

Maiken Bæk Jensen

Jurist

Bæredygtigt Landbrug

mobil. +45 27 15 12 00

E-mail: mbj@baeredygtigtlandbrug.dk

Web: www.baeredygtigtlandbrug.dk

Bæredygtigt
Landbrug

18. december 2018

Til: miljobio@lbst.dk

Danmarks
Naturfredningsforening

Masnedøgade 20
2100 København Ø
Telefon: 39 17 40 00
Mail: dn@dn.dk

Bemærkninger til udkast til forslag til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag (gødskningsloven), ad jeres j.nr. 18-0162-000023

Ad udkast til forslag til formålsbestemmelsen

Det fremgår af bemærkningerne, at formålet med lovforslaget udvides i forhold til gødskningslovens formål med henvisning til, at der lægges op til at overføre regler fra husdyrbrugsloven. Der henvises til bemærkninger vedr. § 1.

Den foreslåede udvidelse af formålsbestemmelsen er imidlertid begrænset, og omfatter ikke husdyrbrugslovens fulde formålsbestemmelse. Det betyder blandt andet, at reguleringen af husdyrgødning og organisk gødning ikke længere skal ske inden for det bredere miljøbegreb, som reglerne indtil nu har været omfattet af.

Formålsbestemmelsen i husdyrbrugsloven følger af, at loven gennemfører forpligtelser i henhold til VVM-direktivet på husdyrområdet, såvel som for anlæg, der er omfattet af direktivet, og som producerer organisk gødning.

Da udkastet lægger op til, at gødskningsloven fremover skal indeholde bestemmelser, der gennemfører VVM-direktivet på husdyrområdet, såvel som for anlæg opført i VVM-direktivet, der producerer organisk gødning, skal der inden for loven foretages de vurderinger, som direktivet forpligter at foretage. Dette gælder særligt forslaget mange bestemmelser, der bemyndiger miljø- og fødevarerministeren til at udstede regler i medfør af loven og for administrationen af gødningsregnskabet. Når ministeren udsteder regler i medfør af loven og ved administrationen af loven skal det således sikres, at de alene kan udstedes i respekt af VVM-direktivets vurderingskrav.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) finder derfor, at formålsbestemmelsen skal udvides og suppleres, så forpligtelserne i VVM-direktivet på husdyrområdet kan overholdes, også således at bemyndigelsesbestemmelserne alene kan udmøntes og forvaltes i overensstemmelse med direktivets krav.

Som det i øvrigt også fremgår af bemærkningerne kan det ikke udelukkes, at EU-domstolen vil kunne nå frem til, at loven ikke vil sikre mod væsentlige påvirkninger på miljøet. Dvs. ikke implementerer VVM-direktivet korrekt i forhold til husdyrproduktion og anlæg i øvrigt, der producerer organisk gødning.

Ad udkast til forslag vedr. næringsstofreducerende tiltag

Det fremgår af bemærkningerne, at de næringsstofreducerende tiltag, som skal reguleres med loven, i udstrakt grad omhandler krav om etablering af efterafgrøder.

Reglerne er et kompleks af detaljerede krav, undtagelser, dispensationsmuligheder samt mulighed for at udsætte opfyldelse af kravene. Endvidere lægges der op til i meget vidt omfang at bemyndige miljø- og fødevarerministeren til nærmere at fastlægge reglerne for de næringsstof-reducerende tiltag.

DN er enig i, at jordbrugets anvendelse af gødning bør ske samlet og i generelle regler. Men DN finder, at udkastet lægger op til en betydelig usikkerhed for, at denne generelle regulering i strid med nitratdirektivet ikke sikrer, at vandforureningen med kvælstof fra landbruget nedbringes og forebygger yderligere forurening heraf.

Hovedparten af de danske kystvande er negativt påvirkede af kvælstofudledning fra landbruget. En øget udledning af kvælstof ét år betyder en forringelse, som vil kræve en yderligere reduktion i udledningen for at kunne udlignes.

Etablering af efterafgrøder er ikke nødvendigvis sikker, og der er erfaringsmæssigt år, hvor den forudsatte kvælstofeffekt fra efterafgrøder ikke opnås.

Det er derfor bekymrende, at udkastet ikke lægger op til grundlæggende at sikre, at de næringsstofreducerende tiltag skal gennemføres med henblik på, at kvælstofudledningen fra landbrugsarealer ikke må øges i det enkelte år, og i de tilfælde, hvor der har fundet øget udledning sted i et år da, at der efterfølgende skal gennemføres en yderligere reduktion, som skal udligne påvirkningen på vandmiljøet.

Det fremgår også, at miljø- og fødevarerministeren bemyndiges til at kunne fastsætte krav om etablering af efterafgrøder målrettet særlige områder med behov for kvælstofreducerende indsats, men samtidig også mulighed for at kunne udstede regler om dispensation, så en virksomhed under nærmere omstændigheder kan undlade at opfylde efterafgrødekravet. Der henvises til bemærkningerne til § 38.

Med bemyndigelsen følger der ikke noget krav om, at den ikke kan udnyttes til at tillade en øget kvælstofudledning fra landbrugsarealer i det enkelte år, eller af krav om at en øget udledning skal modsvares af desto flere tiltag inden for ordningen.

DN finder derfor, at udkastet skal ændres, så det fremgår, at bemyndigelsen alene kan udnyttes til at fastsætte regler, hvor det sikres, at hvis der er sket en øget kvælstofudledning i det enkelte år, da skal den øgede udledning modsvares af desto flere tiltag inden for ordningen i det følgende år, så foregående års forringelse i vandmiljøet som minimum opvejes.

Ad udkast til forslag til frivillig tilskudsordning om kvælstofreducerende tiltag

Det fremgår af udkastet, at miljø- og fødevarerministeren bemyndiges til at kunne yde nationalt tilskud til kvælstofreducerende virkemidler i særlige områder i 2020 og frem. I bemærkningerne henvises til, at det overvejes, om tilskud vil kunne ydes som landdistriktsstøtte i henhold til Landdistriktsforordningen. Der henvises til bemærkninger til § 40.

Dette betyder, at det er tanken at anvende landdistriktsmidler, som medfinansieres nationalt, til at imødegå landbrugets kvælstofudledning til vandmiljøet, herunder til drikkevandsressourcen.

Frem for at prioritere landdistriktsmidlerne til at understøtte biodiversitet er fokus således rettet mod at anvende økonomiske midler til at håndtere landbrugets forurening med næringsstoffer.

Det er DNs opfattelse, at de danske landdistriktsmidler i overensstemmelse med det centrale sigte med landdistriktsforordningen skal udnyttes til samlede og varige løsninger, der på en og samme tid forbedrer beskyttelsen af biodiversitet og skaber ny varig natur. Anvendelse af

landdistriktsmidler, der alene har til formål at fremme optimerede kvælstofreducerende virkemidler, skal undgås.

DN finder derfor, at udkastet skal ændres, så det fremgår, at miljø- og fødevarerministeren alene bemyndiges til at kunne fastsætte regler om virkemidler, der kan ydes tilskud til, som har sigte på både at beskytte biodiversitet, øger naturarealet og har en kvælstofreducerende effekt. Dvs., at bemyndigelsen ikke skal kunne udnyttes til at fastsætte regler om at yde tilskud til virkemidler, der alene sigter på en optimering af kvælstofreduktion.

Det fremgår i øvrigt ikke af bemærkningerne, efter hvilke rammer, ministeren kan fastsætte regler om virkemidler, der kan ydes tilskud til. Der mangler således en ramme for, på hvilket grundlag ministeren skal træffe beslutning om den forudsatte miljøeffekt af en tilskudsordning.

Det er centralt, at der ikke ydes tilskud til virkemidler, hvor der ikke foreligger en videnskabelig dokumentation for virkemidlets effekt, herunder for variation i effekten, fx på grund af vejrforhold.

DN finder derfor, at udkastet skal ændres, så det fremgår, at bemyndigelsen alene skal kunne udnyttes til at fastsætte regler om at yde tilskud til virkemidler, hvor der foreligger videnskabelig dokumentation for miljøeffekten, herunder med hensyn til årsvariation i effekt, fx som følge af etablering, drift og vejrlig.

Ad udkast til forslag til alternativ opfyldelse af efterafgrødekravet

Det fremgår af udkastet, at miljø- og fødevarerministeren bemyndiges til at kunne etablere særlige ordninger, som den enkelte virksomhed kan vælge at anvende som alternativ til etablering af efterafgrøder. Der henvises til § 39.

Der lægges op til, at de tilladte virkemidler løbende kan ændres og udmøntes ved udstedelse af bekendtgørelser efter lovforslaget.

Det fremgår af bemærkningerne, at der kan være tale om nye virkemidler med dokumenteret gavnlig miljøeffekt.

Det fremgår imidlertid ikke, hvorledes denne dokumentation skal foreligge, herunder heller ikke, hvorledes der skal foreligge dokumentation for efter hvilken omregningsfaktor, ministeren kan tillade, at virksomheder kan vælge alternative virkemidler til efterafgrøder.

Det er uholdbart for miljø såvel landbrugserhvervsøkonomisk, hvis der ikke foreligger videnskabelig objektiv dokumentation for mulige alternative virkemidler miljøeffekt til efterafgrøder, som ministeren kan vælge tilladt anvendt.

DN finder derfor, at udkastet skal ændres, så det fremgår, at bemyndigelsen alene skal kunne udnyttes, hvis der foreligger videnskabelig dokumentation for nye virkemidlers miljøeffekt. I den sammenhæng skal DN særligt pege på, at denne dokumentation bør tilvejebringes med henblik på de nye virkemidlers sikkerhed for effekt.

Med venlig hilsen

Lisbet Ogstrup

Landbrugsstyrelsen
Att.: miljøbio@lfst.dk
J.nr. 18-0162-000023

Landbrug & Fødevarer FmbA

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V
T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk
CVR DK 25 52 95 29

Høring over udkast til forslag til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag (gødskningsloven)

Hermed landbrug & Fødevarers høringssvar til udkast til forslag til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag (gødskningsloven).

Lovforslaget er et udkast til en ny gødskningslov, der skal afløse den gældende gødskningslov (lovbekendtgørelse nr. 996 af 25. juni 2018). Lovforslaget indeholder regler om kvælstofvotesystemet, gødningsregnskabet og efterafgrødekrav m.v. Med lovforslaget indføres der bl.a. hjemmel til regelfastsættelse af målrettet regulering fra 2020.

Landbrug & Fødevarer har indledningsvist følgende overordnede bemærkninger.

Overordnet bemærkninger

Det er fuldstændig afgørende, at det bebudede retningskifte for kvælstofreguleringen fra regeringen iværksættes hurtigst muligt, og at kvælstofindsatsen i Danmark genberegnes, således at de kritikpunkter som det internationale ekspertpanel udtrykte inddrages. Det nuværende grundlag vil efter L&Fs vurdering give anledning til indsatskrav der ligger ud over, hvad der er fagligt nødvendigt. Det er både erhvervs- og samfundsmæssigt uretmæssigt dyrt, når indsatsniveauet går langt længere, end nødvendigt er.

I forhold til reguleringen finder L&F det meget problematisk, at kravene om efterafgrøder er så komplekse og rigide, så det er langt fra hvad der forstås ved godt landmandskab. Som landmand er de nuværende regler langt fra egnede til at forstå og til at planlægge efter. Samtidig er systemet forbundet med helt unødige administrative omkostninger.

I forhold til vedlagte forslag er det helt centralt for L&F, at indberetningskrav på markniveau modsvares af, at landmanden også oplever den nødvendige fleksibilitet på markniveau. Konkret skal etableringsfristen for efterafgrøder være mulig at fastsætte på markniveau og ikke på bedriftsniveau. L&F vil finde det uacceptabelt, hvis fleksibiliteten på markniveau ikke kan imødekommes. Det skal herunder også være muligt at godskrive den øgede miljømæssige effekt, der er ved at etablere efterafgrøder før den 20. august.

Der skal samtidig være maksimal fleksibilitet i forhold til at indfri miljøkravet på bedriften. Det er derfor helt afgørende, at efterafgrøder kan overføres mellem år og mellem bedrifter. Også de målrettede efterafgrøder bør kunne overføres mellem år. SEGES har vurderet at variationen i udledning forårsaget af variationer i efterafgrødearealer mellem årene er langt mindre, end den klimatiske variation. Samtidig er det på tide, at man for alvor indfrier aftalen om Fødevarer og Landbrugspakken, hvor det klart fremgår, at der

Landbrug & Fødevarer er erhvervsorganisation for landbruget, fødevarer- og agroindustrien. Med en eksport på over 156 milliarder kroner årligt og med 169.000 beskæftigede repræsenterer vi et af Danmarks vigtigste eksporterhverv.

Ved at nytænke og synliggøre erhvervets bidrag til samfundet sikrer vi vores medlemmer en stærk placering i Danmark og globalt.

skal godkendes flere virkemidler til at opnå de kvælstofreducerende tiltag. L&F har i høringssvaret spillet en række forslag ind til hvorledes man kan gøre dette på en måde så man fremmer initiativer på bedrifterne til at løse udfordringen så omkostningseffektivt som muligt.

Endeligt mener L&F, at det bør pointeres i lovbemærkningerne, at alle regler om plantedække og elementer, der påvirker sædskiftet skal være på plads og kendt for landmænd minimum ét år før det efterår, hvor efterafgrøderne skal være på arealerne. Ellers griber det ind i landmandens muligheder for planlægning, og giver landmanden unødige omkostninger til ændring af gødningsplaner mv. Derfor er det alt for sent, hvis reglerne først foreligger 1. februar 2019 for de efterafgrøder, der skal udsås i 2019.

Kommentarer til indholdspunkter

Ministeriet fremhæver følgende væsentligste ændringer:

1. Ændrede regler for optag i Register for Gødningsregnskab
2. Gødningsnormer kan fastsættes for en 3-årig periode i stedet for årligt
3. Mulighed for at fastsætte fleksible etableringsfrister for efterafgrøder
4. Kvælstofvotereduktion, der i dag er en konsekvens af manglende pligtige og husdyrefterafgrøder, gøres til et aktivt alternativ til etablering af pligtige og husdyrefterafgrøder
5. Mulighed for kontrol og sanktionering ved manglende etablering af efterafgrøder styrkes
6. Mulighed for at handel med efterafgrøder begrænses
7. Øgede indberetningskrav
8. Højere omregningsfaktorer for visse alternativer til efterafgrøder
9. Flytning af regler om husdyrefterafgrøder og fosforregnskab fra husdyrbrugloven til gødskningsloven

Landbrug & Fødevarer har ved gennemlæsning af lovforslaget yderligere bemærkninger til følgende punkter:

10. Behov for flere virkemidler – herunder balanceregnskaber
11. First mover ordning for vandløbsnærer virkemidler
12. Særligt om dyrkningsrelaterede tiltag
13. Fremme af kvælstofgødningsforsøg
14. Mulighed for iblanding af kvælstoffikserende arter i pligtige efterafgrøder

Kommentarer til pkt 1-14 følger efter vores overordnede kommentarer. Slutteligt følger en række yderligere specifikke kommentarer til lovforslaget.

Kommentarer til pkt. 1-14

Ad 1. Det har længe været et ønske fra L&F, at der skal tages hensyn til, at driftstyper som fx juletræsproduktion, gartnerier m.v. ikke kan opfylde det årlige omsætningskrav til optagelse i Register for Gødningsregnskab. Det er derfor positivt, at lovforslaget lægger op til at udskifte omsætningskravet med et arealkriterium. Virksomheder med et areal på mindre end 5 ha kan med forslaget ikke længere være tilmeldt registret.

I forhold til økologiske bedrifter, fremgår det af lovforslaget, at mindre virksomheder, som i fremtiden vil være under arealkravet fortsat vil kunne modtage økologisk arealtilskud,

men ikke tilskud til reduceret kvælstoftilførsel. L&F finder, at bedrifter som opfyldte de eksisterende betingelse, ikke må blive mødt af et tilbagebetalingskrav alene på grund af ændringen.

Det fremgår desuden, at manglende tilmelding til Register for Gødningsregnskab forventes straffet med en bøde på 2.000 kr. Det er vigtigt, at landbruger gøres opmærksom på, at det er pligtigt at være tilmeldt Registeret for Gødningsregnskab inden bødeforlæg.

Ad 2. Hvis gødningsnormer fastsættes for en 3-årig periode i stedet for årligt opnås en forenkling. Kvælstof- og husdyrnormerne er som hovedregel relativt stabile. L&F er derfor positive overfor at normer fastsættes for 3-årige perioder af gangen. Normerne i dag bygger hovedsageligt på 10 års gennemsnit (ikke 5 år, som det fremgår af bemærkninger til udkastet). Det er dog vigtigt for både normer for afgrødernes kvælstofbehov og for husdyrgødningsnormer, at der er mulighed for årlige korrektioner, hvis der er væsentlig ny viden. Det kan specielt blive aktuelt for husdyrgødningsnormer for fosfor, fordi indholdet af fosfor i husdyrgødning fosforlofter kan påvirke.

I forslaget fremgår det, at kvælstofnormerne baseres på jordtyper. L&F finder, at det er nødvendigt, at man skal kunne skifte til systemer, der også inddrager under-jord eller andre metoder, der bedre udtrykke udbyttepotentiale og kvælstofbehov. L&F finder desuden, at det nuværende jordtypekort er behæftet med stor usikkerhed, og derfor bør der i situationer, hvor landmanden ved jordbundsprøver kan dokumentere en anden jordbundstype, end kortet viser, bør der ske en refundering af udgifterne for analyserne til landmanden.

Af lovforslaget fremgår desuden, at der gives mulighed for, at kvælstofprognosen kan udarbejdes af Landbrugsstyrelsen eller andre efter udbud f.eks. efter vejrdata fra DMI. Før kvælstofprognosen overgår til at blive udarbejdet efter modeller baseret på vejrdata, skal der foreligge en offentlig tilgængelig solid dokumentation for, at metoden giver den faktiske forskel i tilgængeligt kvælstof ved forårets begyndelse i forhold til tidligere år.

I forhold til fastsættelse af andel af fosfor som planterne kan optage varierer dette med gødningstypen, hvor fosforen kan være mere eller mindre plantetilgængelig. Ligesom for kvælstof bør der tages hensyn til dette ved sætte en udnyttelsesprocent for fosfor, afhængig af bl.a. gødningstypen på samme måde, som det er muligt for kvælstof.

I forhold til opgørelse af kvælstofkvoten for økologer vil L&F desuden foreslå, den nuværende eftervirkning ændres til en forfrugtsværdi for den kommende afgrødenorm, så det bliver ens for alle.

Pligtige og husdyrefterafgrøder bør desuden slås sammen. Det er unødvendigt, at arealerne med husdyrefterafgrøder skal justeres hvert år. Man bør i stedet foretage en periodevis vurdering af husdyrtrykket en 3-årige periode, så der kommer en forenkling svarende til den, der er foreslået for kvælstofnormer.

Ad 3. L&F er tilfredse med, at lovforslaget indeholder hjemmel til, at ministeren kan fastsætte fleksible frister for etablering af efterafgrøder – særligt set i lyset af de sidste års erfaring med vejrmæssige forhold, der mange steder har umuliggjort en hensigtsmæssig etablering til de fastsatte datokrav.

I forhold til fastsættelse af fleksible frister bør der sættes fokus på gennemskuelige regler og fleksibilitet, således at landmanden kan foretage såningen efter de vejmæssige forhold, der måtte være efter høst. Selvom der generelt sigtes mod en så tidlig såning som muligt, varierer det optimale etableringstidspunkt både mellem bedrifter og marker inden for samme bedrift.

L&F har efterlyst, at der implementeres en ordning med fleksible etableringsfrister for efterafgrøder, hvor 20. august stadig er udgangspunktet for etableringsfrist, men landmanden skal have mulighed for at tilvælge at etablere senere eller tidligere, alt efter høst- og vejrtilbetingelser.

Da den udvaskningsreducerende effekt fastsættes efter etableringstidspunktet, og da der gælder en minimums etableringsperiode på 8 uger, er det fuldstændigt afgørende at fleksibiliteten gælder på markniveau, og ikke bedriftsniveau.

Indberetning af etableringsdato for efterafgrøder på markniveau vil give anledning til yderligere indberetning for landmanden, men der er ingen tvivl om, at det vil være en stor gevinst og et afgørende skridt i retningen af, at landmanden kan praktisere godt landmandskab. Desuden vil indberetning af etableringsdato for efterafgrøder på markniveau ligge i naturlig forlængelse af de øvrige øgede indberetningskrav på markniveau, som fremgår af lovforslaget (se pkt. 7).

Ad 4. Kvælstofkvotereduktion, der i dag er en konsekvens af manglende pligtige og husdyrefterafgrøder, gøres til et aktivt alternativ til etablering af pligtige og husdyrefterafgrøder. L&F finder det umiddelbart positivt, at man aktivt kan benytte kvotereduktion som et planlagt virkemiddel.

Ad 5. og Ad 7. Miljø- og Fødevareministeriet har valgt at skærpe indberetningsproceduren for etablering af efterafgrøder, således at der nu skal indberettes på markniveau med indberetningsfrist først i september. Samtidig åbnes op for, at der ved manglende etablering af pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder kan effektueres KO-sanktion og bødestraf.

L&F har gjort det klart, at krav om indberetning af alle efterafgrøder på markniveau efterlader landmænd og konsulenter med et meget stort indberetnings-arbejde i forhold til tilretning af diverse kort og skemaer i perioden op til indberetningsfristen i primo september. Vi har peget på, at en skærpet indberetningsprocedure bør modsvares af et nemt og tilgængeligt IT-indberetningssystem. Vores foreløbige vurdering er, at den skærpede indberetningsproces vil koste landmænd på tværs af landet administrative omkostninger på ca. 12-25 mio. kr.

I forhold til KO-sanktionsmuligheden er vi meget tilfredse med, at den alene kan pålægges landmanden, såfremt at han har gjort sig skyldig i en manglende handling (fx at så eller efterså i henhold til godt landmandskab). Vi ønsker at understrege, at det aldrig må lægges landmanden til last, at en sået afgrøde etableres utilstrækkeligt pga. vejret eller andre forhold, som landmanden ikke har indflydelse på. Vi finder, at denne tilgang for kontrol af efterafgrøder, som skaber den rette retssikkerhed for landmanden, også skal gælde for godkendelse af etablering af efterafgrøder helt generelt, herunder MFO.

I de forskellige efterafgrødeordninger sættes der krav om et antal af efterafgrøder på bedriftsniveau og på oplandsniveau/ID15-niveau. L&F finder, at det er helt afgørende, at der ikke sker sanktionering eller anden straf såfremt, at de krævede arealer findes på henholdsvis bedriften og oplandsniveau, som reglerne kræver. Det skal altså være muligt at anvise andre marker i kontrolsituationen end det indberettede.

Ad 6. Som følge af indføring af den målrettede regulering vil ministeriet begrænse muligheden for handel med pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder, således at man imødegår risikoen for geografiske forskydninger af den forudsatte kvælstofreducerende effekt.

L&F finder, at der stadig bør være mulighed for at handle internt i vandoplande, og at en begrænsning i forhold til i dag skal tage hensyn til at landmænd har disponeret med handel i markplanlægningen. Der bør derfor være en beskyttende indfasningsperiode.

Ad 8. Igennem de seneste år, og særligt i 2018, har L&F argumenteret for, at omregningsfaktoren for tidlig såning af vintersæd skal afspejle den faglige effekt og ikke forringes af, at den del af virkemidlets effekt, som var praksis før godkendelsen af virkemidlet, indregnes (det såkaldte dødvægtstab). Det er derfor glædeligt, at forslaget indeholder mulighed for at indregne dødvægtstabet i den samlede indsats, hvilket eksempelvis vil kunne gøre, at man kan fremme tidlig sået vintersæd. Dette bør også kunne benyttes i forhold til at implementere vandløbsnære virkemidler under en first mover ordning som beskrevet nedenfor (se pkt 11.)

Det er afgørende, at sådanne ændringer afvejes nøje inden eventuel implementering – herunder med inddragelse af landbrugserhvervet.

Ad 9. Efterhånden som en del af de gamle regler for godkendelse af husdyrbrug overgår til generel regulering i forhold til markdrift, er det naturligt, at man flytter reglerne om husdyrefterafgrøder og fosforregnskab fra husdyrbrugloven til gødskningsloven. L&F finder, at man bør flytte alle regler vedr. gødningsforhold og markdrift til gødskningsloven – senest ved næste ændring af gødskningsloven.

Ad 10. Behov for flere virkemidler – herunder balanceregnskaber

Det er helt afgørende for landmandens tilpasningsmuligheder på bedriften, at der sker en øget fleksibilitet i forhold til efterafgrødekravet. Dette kan ske helt miljøneutralt på en række områder – endog med en bedre miljøeffekt til en mindre omkostning.

Hvis vækstpotentialet i fødevarerhvervet skal realiseres, så er der brug for en langt bredere palet af anerkendte virkemidler. Det er også den tankegang, der ligger bag regeringens mål i Fødevarer og Landbrugspakken om, at reguleringen af landbruget skal være til gavn for både miljøet og landmanden. Løftet om flere virkemidler er langt fra indfriet. Nu tre år efter aftalen, er der alene udsigt til at få implementeret intelligente bufferzone. Det er stærkt utilfredsstillende.

Det er bydende nødvendigt, at der indføres flere virkemidler som alternativer til de allerede eksisterende lovpligtige efterafgrøder. Der er i dag, med de eksisterende efterafgrødekrav, hårdt brug for flere alternativer, således at landmanden kan tilrettelægge sin produktion mest optimalt samtidig med, at netop den miljøeffekt, som efterafgrøderne er tiltænkt, opnås på en omkostningseffektiv måde.

Såfremt en tilstrækkelig dokumentation kræver flere års observationer, foreslået det, at alternative, miljøforbedrende tiltag kan indføres snarest, men at effekten ansættes til at have en foreløbig værdi. Med en sådan konservativ sikkerhedsmargin, vil tiltagene kunne anvendes selv om den ventede effekt på længere sigt viser sig større. I visse tilfælde vil et tiltag med en foreløbig ansat (lav) effekt med en stor sikkerhedsmargin være at foretrække.

Derudover skal det være muligt, at benytte balanceregnskaber som virkemiddel på en måde, hvor landmandens efterafgrødekrav nedjusteres, såfremt landmanden kan dokumentere, at han har en mere effektiv kvælstofbalance end standard. Dette kan ske ved samme dokumentationsmæssige tilgang som den nuværende ordning for udbyttekorrektur, således at man kan vælge at øge sin tildelingskvote eller mindste efterafgrødearealet.

Ad 11. First mover ordning

I dag findes der allerede viden om en kvælstofreducerende effekt på en række tiltag, som oplagt kan implementeres – eller er blevet implementeret – på mange ejendomme. Der er ofte tale om meget omkostningseffektive tiltag, som kan have betydelig reducerende effekter i de lokale oplande. Eksempler på dette er virkemidler som minivådområder og bufferzoner i tilknytning til vandløb, men der findes også andre tiltag, som ofte er mindre anlægstunge, men i højere grad sætter krav til, at man integrerer tiltagene i forhold til de lokale hydrologiske forhold.

Her tænkes eksempelvis på tiltag som afskæring af dræn og infiltration i lavbundsarealer med organisk indhold nær vandløb. Nyere forskning præsenteret i november 2019 under TReNDS har vist et meget stort potentiale i forhold til at reducere nitrat fra drænvand på sådanne lokaliteter. Forskningen har dog også vist, at den kvælstofreducerende effekt afhænger meget af de lokale jordbundsmæssige og hydrologiske forhold, hvilket gør det udfordrende at fastsætte en effekt på forhånd.

L&F foreslår, at gødskningsloven bemyndiger ministeren til at opretter en first mover ordning, som giver landmænd mulighed for at indsende projektforslag til en faglig vurdering og til fastsættelse af kvælstofreducerende effekt efter en række kriterier. Den kvælstofreducerende effekt skal så kunne udgøre et alternativ for pligtige efterafgrøder for den pågældende landmand. Ordningen skal også omfatte landmænd, som allerede har gennemført tiltag, hvor man så indregne dødvægtstabet i det samlede indsatskrav.

Effektfastsættelsen kan ske ved inddragelse af et fagligt udvalg og oplandskonsulenter, der kender de faktiske forhold på lokaliteten. Fastsættelse af effekten vil dermed være baseret på et ekspertskøn.

Dette vil sikre, at man får igangsat en række nyttige og afgørende indsatser for opnåelse af indsatskravet på en omkostningseffektiv måde. Med ovenstående beskrevne procedure belønnes "first movers", og på den måde skabes de rette rammer for nytænkning og innovativ adfærd, som giver den nødvendige nyskabelse af alternativer til etablering af efterafgrøder.

Med tiden vil man kunne opnå erfaring fra sådanne projekter, der gør det muligt at effektfastsætte lignende projekter ud fra nærmere beskrevne principper, som det kendes i dag fra eksempelvis minivådområder.

Ad. 12 Dyrkningsrelaterede tiltag

Det er problematisk, at tidspunkter for jordbearbejdning afhænger af gennemsnitsjordtyper på arealerne. I praksis forekommer der i marker på morænejord pletter med meget svær lerjord, der gør forårsplojning problematisk. Der bør i sådanne situationer indføres en mulighed for, at landmanden kan foretage jordbearbejdning før foråret.

Ad. 13. Fremme af kvælstofgødningsforsøg

Som fagligt grundlag for vurdering af økonomisk optimale gødningsniveau udføres der i Danmark omtrent 50 gødningsforsøg, hvor parceller på forskellige lokaliteter gødskes i forskellige niveauer. Det er afgørende, at man kan få aftaler med landmænd til dette på de lokaliteter hvor testbetingelserne er mest ideelle.

For at undgå, at belaste landmanden unødvendigt foreslås det, at den anvendte kvælstofgødning til forsøgene friholdes for afgift og indregning i gødningsregnskabet. Dette vil sikre, at man fremadrettet har det bedst mulige grundlag for fastsættelse af kvælstofnormer.

Der er tale om en begrænset mængde kvælstof i størrelsesordenen 2.000 kg. Det kan administreres ved, at anerkendte forsøgsinstitutioner kan søge Landbrugsstyrelsen om afgiftsfritagelse og fritagelse for indberetning i gødningsregnskaber

Ad. 14. Mulighed for iblanding af kvælstoffikserende arter i pligtige efterafgrøder

Det skal være muligt at inkludere 25 % kvælstoffikserende planter i de pligtige efterafgrøder. Den udbyttmæssige eftervirkning har tidligere været anslået til 50 kg N/ha af AU, som kan fratrækkes bedriftens kvælstofkvote. På den måde sikres det, at iblanding af kvælstoffikserende efterafgrøder ikke giver anledning til en merudvaskning. Dette vil i særdeleshed være en fordel for økologiske bedrifter og bedrifter, der praktiserer reduceret jordbehandling.

Specifikke kommentarer til loven

Definitionen af efterafgrøder bør også ændres, således at en efterafgrøde ikke nødvendigvis skal efterfølges af en forårssæt afgrøde. Der bør være frit valgt for dette så længe destruktionsfristen overholdes.

§	Kommentar	Forslag til tekst
4	Det vil være hensigtsmæssigt, at kravet til efterafgrøder bliver mindst 4 ha. Minimumskravet for efterafgrøder skal nok ind senere.	Bestemmelsen i kap. 4 gælder for virksomheder med et areal på over 10 ha fraregnet bedriftens arealer med græs.
5 stk. 1	"1 ton" bør erstattes af "1000 kg". På virksomhedsniveau regnes kvælstof ikke i ton	

5 stk. 4	Så skal tilmeldingen gælde for den planperiode (bagud i tid) som virksomheden bliver tilmeldt til. Ligeledes skal der være en dispensationsmulighed for at tilmelde sig med tilbagevirkende kraft, hvis en virksomhed har overset at blive tilmeldt inden planperioden udløb.	
6 stk. 2	Bedrifter der udelukkende producerer energifgrøder, bliver vel også hjulpet af ændringen fra omsætningskrav til arealkrav ift. optagelse i Register for Gødningsregnskab.	
7 stk. 1	Særlige tilfælde skal defineres nærmere i bekendtgørelse og vejledning.	
7 stk. 3	Konkursboer, dødsboer mv. har ikke cvr.nr. i en overgangsperiode, men et SE-nr. Kan det fortsat benyttes?	
7 stk. 4	Krav om dokumentation skal forenkles. Kravet om der skal være betalingsrettigheder til rådighed holder ikke. Arealkravet kan LBST vel selv tjekke op på?	
14 stk. 2	Det er ikke rimeligt, at resultat af prøveudtagning og analyser skal kunne forevises ved kontrol. Hvis landmanden ved, at jordbundstypekortet er forkert, skal landmanden for egen risiko kunne anvende hans individuelle vurdering i gødningsplanlægningen. Hvis kontrollen kræver det, skal landmanden efterfølgende kunne dokumentere det.	Det skal også være muligt at lave analyser af jordbundstypen efter kontrol/ifm. kontrol.
14 stk. 3	Varigheden af jordprøven	Hvad menes der med det?
15 stk. 2	Miljø- og fødevarerministeren fastsætter kvælstofprognosen	Hvor ofte?
20	Udnyttelsesprocent fosfor	En del af fosforen er ikke umiddelbart plantetilgængeligt, og derfor burde det være muligt at angive en udnyttelsesprocent for fosfor. (side 68) Med 100 pct. udnyttelse på fx ren have-parkaffald bliver det vanskeligt at afsætte den slags restprodukter til

		landbruget, og det må være stik imod intentionen om udnyttelse af restprodukter. Der skal findes en løsning på dette. Det kunne ske ved at bemyndige ministeren til at fassætte udnyttelsesprocenter for fosfor, eller undtage visse affaldstyper.
36 stk. 5	Fastsætte regler om indberetning af analyseresultater	Lyder administrativt tungt. Kan de opbevares hos leverandøren?
41 stk. 1	<ul style="list-style-type: none"> • Samlede landbrugsareal • Krav om gødningsplanlægning er udvidet ift. tidligere. Både ift. krav om opdatering og krav om tilknytning af kort. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hvad er definitionen af et landbrugsareal? Skal præciseres. • Hvad bruges denne gødningsplanlægning til af LBST? Er det nødvendigt med en frist for udarbejdelse? Der kan opfordres til godt landmandskab. Alle oplysningerne fremgår jo af gødningsregnskabet. (ønske fra lokal konsulent)
41 stk. 2	Herunder krav om tilknytning af kort	Denne tilknytning af kort burde kunne ske automatisk fra IMK.
44 stk. 3	Skal tilknyttes et markkort	Systemet burde selv kunne tilknytte markkortet fra IMK.
§ 55	Bioaske	Bioaske indskrives i husdyrbrugsloven, som anden organisk gødning.
57	Loven træder i kraft den 1. april 2019	Alt for sent ift. planlægningen hos landmanden. Landmanden bør kende reglerne senest et år før fx efterafgrøderne skal etableres.

Med venlig hilsen

Nikolaj Ludvigsen
Chefkonsulent

Vand & Natur

D +45 3339 4458

M +45 5118 3318

E nlu@lf.dk

Lise Nørr (LFST)

Fra: Claus Neergaard <cn@gunderslevholm.dk>
Sendt: 18. december 2018 21:25
Til: Miljø- og Biodiversitet (LFST)
Emne: VS: Høringssvar til Gødskningslov pr 18. december 2018 - vedrørende hensyntagen til såkaldte "Frontløbere på miljømrådet" - J. nr. 18-0162-000023

Høringssvar til Landbrugsstyrelsen – J. nr. 18-0162-000023

Som høringssvar til udkast til "Forslag til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag (Gødskningsloven) tillader jeg mig venligst at sende følgende:

Det helstilles hermed som forslag, at den kommende Gødskningslov skal tage hensyn til, at visse ejendomme allerede har foranstaltet miljøforbedrende tiltag med henblik på at opnå næringsstofreducerende tiltag til recipienten. Dette er på disse ejendomme hyppigt sket i form af våde enge, ændret afvanding, hævet grundvandsstand, udtagning fra omdrift af særligt sårbare landbrugsarealer - oftest under de såkaldte MVJ-ordninger etc.. Almindelige rimelighedsbetragtninger – og formentlig med afsæt i både proportionalitetsprincippet og lighedsgrundsætningen - fører til, at der ikke på sådanne ejendomme sker tiltag, der reducerer næringsstof-tabet én gang til for den samme jordvædske/drænvand.

Man kan nu engang ikke genslynge et vandløb 2 gange, etablere dyrkningsfrihed på sårbare landbrugsarealer 2 gange eller lægge minivådområder på arealer, hvor der allerede er foretaget en miljøforbedrende og næringsstofreducerende indsats. Det strider således mod retfærdighedssansen og eroderer incitamentsstrukturen, "hvis man skal straffes for at have gjort noget godt".

Disse ejendomme betegnes ofte som såkaldte "frontløbere" eller "first-movers" og er betegnet ved, at de allerede har gjort en iøjnefaldende indsats for at reducere den pågældende ejendoms eventuelle næringsstof-overskud, som ellers ville ende i arealernes umiddelbare vandmiljø-recipient.

Emnet om at godskrive tidligere frontløbere på miljø-tiltags-området har tilsyneladende ikke den store interesse hos de eksisterende interesseorganisationer så meget, at problemstillingen er blevet løst tidligere, uagtet at det ud fra almindelige rimelighedsbetragtninger og proportionalitets-betragtninger ville være den mest korrekte håndtering af de pågældende ejendomme. Årsagen til det tilsyneladende manglende engagement kan muligvis findes i, at det ikke ønskes, at visse ejendomme dermed "friholdes" for den solidariske indsats til reduktion af landbrugets mulige næringsstof-overskud. Der er da tale om en ren politisk beslutning, som skyldes efterstræbelse af interesser, men som ikke nødvendigvis flugter med den højere faglighed, som Natur- og Landbrugs-kommissionen, Landbrugspakken og Den målrettede Regulering ellers skulle tilsikre.

Resultatet af denne holdning er imidlertid, at disse ejendomme konfronteres med, at det samme drænvand skal renses to gange og bevirker således et indsatskrav, der ligger ud over, hvad der er fagligt nødvendigt. Dette er hverken samfunds- eller erhvervsmæssigt fornuftigt, idet udfordringen med næringsstofftilbageholdelse ikke løses så omkostningseffektivt som muligt. Billedligt set svarer det til, at myndighederne pålægger ejere af "nul-energi-huse" at efterisolere boligen. Dette er i modstrid med proportionalitets-princippet, idet der ikke er et rimeligt forhold mellem byrde og miljøeffekt.

På andre områder, med en vis analogi, kan nævnes, at man kun kan give tilskud til konvertering fra oliefyr til miljøvenlig jordvarme én gang.

Synspunktet om en faglig korrekt håndtering af frontløberejendomme har været fremført af undertegnede tidligere og der har for så vidt også været en vis vilje til at løse udfordringen. Der er bare intet sket og nu er anledningen der.

Jeg henviser i den forbindelse til følgende:

- 1) Landbrug & Fødevarers v. viceformand Lars Hvidtfeldts skrivelse til Fødevarerminister Mette Gjerskov af 5. februar 2013, side 2., linje 13 - 19, hvor det anføres, at såkaldte "first-movere" kan blive pålagt restriktioner med det formål at reducere udledning af næringsstoffer, herunder kvælstof, som er fuldstændigt unødvendige. En sådan adfærd bevirker i sidste instans, at incitamentet til at påtage sig miljø-tiltag bliver helt illusorisk. Brevet afsluttes, i linje 25 med at sikre, at "first-movere" tilgodeses i den fremadrettede miljøregulering.

er Jeg er ikke bekendt med, hvad Fødevarerministeren svarede, men jeg er oplyst om, at hun tilkendegav, at "first-movers" ikke skal stilles ringere.

- 2) I min mail af 24. april 2014 til kontorchef Thomas Bruun Jessen anfører jeg i 6. afsnit, at det strider mod bl. a. proportionalitetsprincippet, hvis politikerne negligerer, at visse ejendomme allerede har effektueret en miljøindsats. Dette synspunkt fastholdes.
- 3) Jeg er bekendt med, at formanden for Landbrug & Fødevarer, Martin Merrild, på et møde i det sene forår 2014 overfor ministeren loyalt har fremført betragtningerne om, at de såkaldte first-movere er kommet i klemme. Jeg ved, at ministeren vil se på sagen, men intet er sket.
- 4) I Lovforslag nr. L. 112 af 15. januar 2015 til lov om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække blev det foreslået og faktisk taget initiativ til en anerkendelse af en front-løber-indsats, nemlig i pkt. 3.1.2., "Den foreslåede ordning", linje 18 - 26 og 27 - 31 samt i 3.2.2.. "igen "Den foreslåede ordning", linje 1 - 5 og linje 16 - 22. Her udtrykkes en anerkendelse af - og forståelse for - at en tidligere ydet miljøindsats anerkendes og dermed friholder den pågældende ejendom for restriktioner i form af efterafgrøder i et nøjere opgjort forhold. Det skal i øvrigt bemærkes i pkt. 9, at Landøkonomisk Selskab ikke blev hørt i det pågældende lovforslags høringsfase.

I praksis kan nytten af de miljømæssige tiltag, som er gennemført tidligere vurderes af de såkaldte oplandskonsulenter, som p.t. screener landbrugsarealer for potentielle minivådområder. Disse konsulenter er allerede i besiddelse af værktøjer, der med en vis sandsynlighed kan beregne miljøeffekten ved minivådområder. Bedst vil det være, hvis man målte de allerede etablerede anlægs virkningsgrad og kapacitet, men som en foreløbig art "off-label" løsning kunne effekten sættes til en foreløbig, konservativt ansat værdi for kvælstofreduktion, som så kunne modregnes i efterafgrødekravet.

Indførelsen af frivillige balanceregnskaber, hvor man på den enkelte bedrift eller på det enkelte markstykke danner sig et billede af den overordnede kvælstofbalance, vil være et nyttigt redskab og langt mere i tråd med ønsket om en målrettet indsats. Balancebetragtninger er "økonomisk optimum" langt overlegene, idet markarealer, afgrødetyper og driftsformer meget bedre rangordnes i balanceregnskabsmodeller og derfor flugter langt bedre med internationale standarder for miljø-efficiens. Begrebet "økonomisk optimum" har grundlæggende intet med næringsstofstyring at gøre og er i mange tilfælde fuldstændigt misvisende som rettesnor for en miljøindsats.

Som det fremgår, spiller problemstillingen en stor rolle for ejendomme, der allerede har løst deres miljø-udfordring helt eller delvist med udtagning af agerjord til våde enge, ændret grundvandsstand etc. En manglende anerkendelse af et berettiget krav om indregning af en allerede gennemført indsats virker stødende, retsstridig og disproportional. Kun ved at anerkende, at udfordringerne (allerede) er søgt løst via frivillige ordninger, vil bevirke, at ejere af sådanne ejendomme indgår i yderligere tiltag af dén karakter og samtidig bliver ambassadører for at gå foran i den videre indsats for et bedre vandmiljø.

Hvis nærværende skrivelse giver anledning til ønsker om en yderligere drøftelse eller uddybning, deltager jeg meget gerne i sådanne møder.

Med venlig hilsen

**Claus
Neergaard**

formand for Landøkonomisk Selskab

GUNDERSLEVHOLM

Gunderslevvej 13
DK - 4160 Herlufmagle

T: +45 55 45 00 02

M: +45 40 45 00 75

F: +45 55 45 00 04

cn@gunderslevholm.dk
www.gunderslevholm.dk

Miljø- og Fødevarerministeriet

Landbrugsstyrelsen

Att: miljobio@lbst.dk

Vedr.: J.nr.: 18-0162-000023

Brovst, den 18. december 2018

Undertegnede ønsker at udtrykke bekymring om 3 områder i høringen over udkast til forslag til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag:

- 1) Mængden af administrativt arbejde og byrdeestimering i dette lovforslag! Landmanden er et praktisk arbejdende folkefærd, der primært forsøger at tjene penge på egen beskæftigelse. Mængden af papirmæssige tiltag vil ene og alene fremme strukturudviklingen mod større enheder og afviklingen af mindre landbrug – og dermed landdistrikterne.
- 2) Reduktion eller begrænsning i mængden af lagerførte efterafgrøder. Som en aktiv spiller i Nordjylland er det meget væsentlig, at der er mulighed for anvendelse af efterafgrødebank eller handel. Alle praktikere ved at Nordjylland altid er 14 dage bagefter i høst og det bliver tidligere vinter, derfor vil praktikere gerne have et lager af efterafgrøder til 1-2 sæsoner som sikkerhed i dårlige efterår.
- 3) S. 114 i lovforslaget: "Hvis et nyt virkemiddel, som virksomhederne allerede anvender i deres almindelige drift, tillades som alternativ til efterafgrøder, skal det sikres, at virkemidlet opnår samme effekt som efterafgrøderne." Her går betænkningerne om det ikke er muligt at begunstige tidlig såning af vintersæd inkl. vinterraps i den nordlige ende af Jylland. Vi er altid 14 dage bagud i høst og det eneste med en væsentlig effekt på næringsstofoptag er næste års afgrøde. At lave fleksibel frist og stille yderligere krav til areal er dobbelt dumt, da det ikke ændrer på plantens evne til at optage næringsstoffer eller ændrer høsttidspunktet. Lav det nu til en vindesag! Giv bonus for f.eks. grønne marker året rundt, natur etc i stedet for straf! Vi vil gerne efterafgrøder de år hvor det der muligt, men der er MEGET langt imellem de år, hvor den ønskede plantetæthed og effekt opnås grundet vejret.

Venlig hilsen

Ann Louise W Jørgensen

Planteavlserådsgivningen ApS

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

Sendt til: miljobio@lbst.dk
Cc: jm@jm.dk

12. december 2018

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-mail dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2018-11-0155
Dok.nr. 50910
Sagsbehandler
Kenni Elm Olsen

Høring over udkast til forslag til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag (gødskningsloven), Landbrugsstyrelsens j.nr. 18-0162-000023

1. Ved brev af 16. november 2018 har Landbrugsstyrelsen anmodet om Datatilsynets eventuelle bemærkninger til ovennævnte udkast til lov.

Landbrugsstyrelsen har i sit høringsbrev oplyst, på hvilke punkter loven væsentligst påtænkes ændret i forhold til den nugældende gødskningslov (lovbekendtgørelse nr. 996 af 25. juni 2018).

Datatilsynet har følgende bemærkninger til lovforslaget:

2. Af udkastet til lovens § 48 fremgår bl.a.:

”Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation om forhold omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør heraf.
Stk. 2. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur og lignende.”

Af de specielle bemærkninger til § 48 fremgår endvidere bl.a.:

”Endelig henledes opmærksomheden på, at Landbrugsstyrelsen som offentlig myndighed fortsat vil skulle overholde Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (persondataforordningen), i forbindelse med håndtering af oplysninger, som indsendes digitalt, samt ved udvikling og implementering af digitale selvbetjeningsløsninger.”

Datatilsynet kan i den forbindelse særligt henlede opmærksomheden på databeskyttelsesforordningens artikel 25 om databeskyttelse gennem design.

Databeskyttelse gennem design indebærer, at den dataansvarlige allerede fra tidspunktet, hvor midlerne for behandlingen fastlægges (f.eks. et nyt IT-system), skal gennemføre passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger, som er designet med henblik på at sikre en effektiv implementering af de grundlæggende databeskyttelsesprincipper, det er f.eks. lovlighed, rimelighed og gennemsigtighed.

Den dataansvarlige skal derfor på forhånd have designet og indrettet sin it-mæssige og organisatoriske forretningsunderstøttelse af behandlinger sådan, at forordningens krav og beskyttelseshensyn varetages som en integreret del i hele behandlingsforløbet. Der skal derfor tages hensyn til de databeskyttelsesretlige regler ved design af et nyt it-system, når der skal behandles personoplysninger i forbindelse med dette system.

Datatilsynet kan videre henlede opmærksomheden på databeskyttelsesforordningens artikel 32, stk. 1, hvoraf fremgår, at den dataansvarlige og databehandleren under hensyntagen til det aktuelle tekniske niveau, implementeringsomkostningerne og den pågældende behandlings karakter, omfang, sammenhæng og formål samt risiciene af varierende sandsynlighed og alvor for fysiske personers rettigheder og frihedsrettigheder gennemfører passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger for at sikre et sikkerhedsniveau, der passer til disse risici, herunder bl.a. alt efter hvad der er relevant i de i litra a-d nævnte foranstaltninger. Som et eksempel på en foranstaltning, som det kan være relevant at gøre brug af i sikkerhedsmæssige sammenhænge nævnes begrebet kryptering.

Endvidere fremgår det af bestemmelsens stk. 2, at ved vurderingen af, hvilket sikkerhedsniveau der er passende, tages der navnlig hensyn til de risici, som behandling udgør, navnlig ved hændelig eller ulovlig tilintetgørelse, tab, ændring, uautoriseret videregivelse af eller adgang til personoplysninger, der er transmitteret, opbevaret eller på anden måde behandlet.

Reglerne for behandlingssikkerhed gælder bl.a. når personoplysninger transmitteres over internettet, f.eks. når personoplysninger sendes i en e-mail, eller når borgere, kunder, patienter mv. gives mulighed for at sende oplysninger til eller modtage oplysninger fra en dataansvarlige via f.eks. en hjemmeside. Kravene gælder ligeledes i forhold til f.eks. myndigheders brug af SMS til kommunikation med borgere.

3. Af udkastet til lovens § 50 fremgår:

”Miljø- og fødevareministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, kan hos andre offentlige myndigheder indhente de oplysninger, der er nødvendige for at kontrollere overholdelsen af loven og regler, der er fastsat i medfør heraf.”

Datatilsynet har noteret sig Miljø- og Fødevareministeriets vurdering af, at den samkøring af oplysninger i kontroløjemed, som lovforslagets § 50 foranlediger, kan ske inden for rammerne af databeskyttelsesforordningen og –loven, uanset at der ikke længere vil være udtrykkelig lovhjemmel til samkøring af oplysninger i kontroløjemed¹.

Datatilsynet har endvidere noteret sig, at denne samkøring vil ske under iagttagelse af reglerne i databeskyttelsesforordningen, herunder principperne for

¹ Dette fremgår bl.a. af lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 3.6

behandling af personoplysninger i artikel 5, stk. 1, principperne for lovlig behandling i artikel 6 og oplysningspligten i artikel 14, når der indsamles personoplysninger hos andre end den registrerede².

3. Udkastet giver i øvrigt ikke umiddelbart Datatilsynet anledning til bemærkninger.

Det bemærkes for en god ordens skyld, at det følger af databeskyttelseslovens § 28, at der ved udarbejdelse af lovforslag, bekendtgørelser, cirkulærer eller lignende generelle retsfor skrifter, der har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger, skal indhentes en udtalelse fra Datatilsynet.

Datatilsynet forudsættes således hørt ved udarbejdelse af bekendtgørelser, cirkulærer eller lignende generelle retsfor skrifter på baggrund af det foreslåede lovudkast, hvis disse har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger

Kopi af dette brev er sendt til Justitsministeriets Lovafdeling til orientering.

Med venlig hilsen

Kenni Elm Olsen

² Dette fremgår bl.a. af lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 3.6 og de specielle bemærkninger til udkastets § 50.

